

บทที่ 6

การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทย ในประเทศสหรัฐอเมริกา

1. การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศในโลกที่ยังยึดหลักการให้สัญชาติตามหลักดินแดนอยู่ กล่าวคือ ใครก็ตามที่เกิดในดินแดนสหรัฐแล้วย่อมมีสิทธิได้สัญชาติอเมริกันทุกคน นอกจากนี้สหรัฐอเมริกาก็ยังยึดหลักสายเลือดด้วย คือ ถ้าบิดาหรือมารดาเป็นคนอเมริกัน ลูกก็มีสิทธิที่จะเป็นคนสัญชาติอเมริกันด้วย โดยแท้ที่จริงประเทศสหรัฐอเมริกาคือประเทศของผู้อพยพมาตั้งแต่เริ่มแรกแล้ว...จากการสำรวจแต่ละปีจะพบว่าสหรัฐอเมริกาคือประเทศที่รับคนเข้าประเทศและแปลงสัญชาติมากที่สุดในโลก การที่สหรัฐอเมริกาให้โอกาสคนทั่วโลกอพยพเข้ามาตั้งหลักฐานได้สะดวกกว่าทุกประเทศในโลกและสหรัฐอเมริกาก็เป็นดินแดนแห่งโอกาสที่ผู้คนปรารถนาที่จะเข้ามาแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าบ้านเกิดของตัวเอง (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2544: 34) เมื่อมีผู้คนอพยพมาอาศัยอยู่มากจึงทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกา เต็มไปด้วยผู้คนหลากหลายเชื้อชาติและหลากหลายวัฒนธรรมตามไปด้วย

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2548: 67) ได้กล่าวถึงรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชน ไว้ว่า

...สิทธิของประชาชน (Right of the People) สิทธิเสรีภาพของประชาชนได้รับหลักประกันจากบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ 10 มาตราแรกซึ่งรับรองสัตยาบันในปี ค.ศ.1791 สิทธิเสรีภาพที่รู้จักกันดีที่ระบุไว้ใน Bill of Rights เช่น เสรีภาพในการพูด และการเขียน สิทธิในการนับถือศาสนา สิทธิในการชุมนุม...

จากข้อมูลข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า ประเทศสหรัฐอเมริกาคือประเทศเสรีประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนเสมอภาคกันภายใต้กฎหมาย ไม่มีอภิสิทธิ์ชน มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการพูด การพิมพ์ การนับถือศาสนา การรวมกลุ่มชุมชนโดยสงบ

ในท่ามกลางสังคมอเมริกันที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นลักษณะของสังคมแบบพหุวัฒนธรรม คนไทยในประเทศสหรัฐอเมริกาก็จำเป็นต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ

สภาพแวดล้อมที่เป็นพหุวัฒนธรรมเพื่อมิให้เกิดความขัดแย้ง ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องรักษา
อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไว้ให้คงอยู่ ดังที่ อมรา พงศาพิชญ์ (2545:19) ได้กล่าวไว้ดังนี้

...รัฐประเทศที่มีหลายวัฒนธรรม ประเทศที่เกิดขึ้นใหม่ มักจะเป็น
รัฐพหุวัฒนธรรม เพราะประเทศเหล่านี้เกิดขึ้นภายหลังการอพยพเคลื่อนย้าย
ของกลุ่มชาติพันธุ์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ คือ
ตัวอย่างรัฐประเทศที่ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม...

ประเทศสหรัฐอเมริกาก็นับเป็นประเทศที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นดินแดนที่
มีประชากรหลากหลายเชื้อชาติ หลากหลายวัฒนธรรม ดังนั้นคนไทยเข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศ
สหรัฐอเมริกา จึงจำเป็นต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติอื่นๆ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ชาวไทยที่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกายินยอมที่จะให้บุตรหลาน
เข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียนของอเมริกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวไทยเหล่านี้ยอมรับในหลักการ
ของสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา ดังที่ อมรวิรัช นาครทรรพ (2546: 16) ได้
กล่าวถึงการยอมรับและเข้าใจสังคมพหุวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

...ความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญในปัจจุบัน คนรุ่นใหม่ต้อง
เรียนรู้ที่จะเข้าใจคนในวัฒนธรรมอื่นภายใต้กรอบทางวัฒนธรรมของคนเหล่านี้นั้นเอง แทนที่จะไปเข้าใจหรือตีความ ความประพุดติของเขาจากกรอบ
วัฒนธรรมของตน...

การยอมรับพหุวัฒนธรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชาวไทยในประเทศ
สหรัฐอเมริกาโดยการพยายามเรียนรู้และทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมของชนชาติอื่น โดยไม่สร้าง
ความขัดแย้งให้เกิดขึ้น ในลักษณะ "รู้เขา รู้เรา" จึงนับเป็นสิ่งที่ช่วยให้ชาวไทยในประเทศ
สหรัฐอเมริกาสามารถดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางบุคคลที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา จะยอมรับวัฒนธรรมของชนชาติอื่น
แต่ชาวไทยเหล่านี้ก็ยังคงพยายามที่จะให้มีการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยแก่
ลูกหลานไทยที่เกิดอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อรักษาความเป็นไทยและรักษาอัตลักษณ์ทาง
วัฒนธรรมของชาติไว้

แนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มอื่น ๆ นั้นเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้โดยไม่จำเป็นต้องละเลยวัฒนธรรมของชาติตน ขณะเดียวกันแต่ ละกลุ่มชนควรที่จะรักษาอัตลักษณ์ ความเป็นตัวตน และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน รวมทั้งความเป็นพวกเดียวกัน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ในการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่นั้น เครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การสืบทอดวัฒนธรรม ก็ คือ การศึกษา ดังที่ สปินด์เลอร์ (Spindler, 1964:58) กล่าวไว้ว่า ...การศึกษา คือ กระบวนการ ถ่ายทอดวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วยความชำนาญด้านต่างๆ ความรู้ เจตคติ ค่านิยม และรูปแบบ ของพฤติกรรมต่างๆ...

การศึกษาจึงนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้กระบวนการสืบทอดวัฒนธรรมดำเนินไป ได้ และสำหรับสังคมอเมริกัน ซึ่งเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม การจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม จึง เข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ดังที่ กริลโล (Grillo, 1998: 193) ได้กล่าวไว้ว่า

...การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือการศึกษาซึ่งให้ค่าแก่ความเป็นพหุนิยม ทางวัฒนธรรม...และระลึกว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นเป็นความจริง ของชีวิตในสังคมอเมริกัน การศึกษาแบบนี้ก็ยิ่งย้ำว่าความหลากหลายทาง วัฒนธรรมนี้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าซึ่งควรจะรักษาไว้ และขยายวงออกไป...

จากแนวคิดดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นว่าการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม จะช่วยให้เกิดการ ยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่าง และตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมของตนและพร้อมที่จะสืบทอดวัฒนธรรมให้แพร่หลายต่อไป

ด้วยเหตุที่การศึกษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ชาวไทยที่อาศัยในประเทศ สหรัฐอเมริกาจึงตระหนักถึงความสำคัญในการให้เด็กไทยได้มีโอกาสศึกษาวัฒนธรรมที่ หลากหลายของประเทศสหรัฐอเมริกาโดยการศึกษาในโรงเรียนอเมริกัน ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้ เด็กไทยได้มีโอกาสศึกษาวัฒนธรรมความเป็นไทยโดยการจัดการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไทยขึ้นใน ชุมชนไทยต่างๆทั่วสหรัฐอเมริกา

1.1 การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทย ของชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส มีสาเหตุปัจจัยต่างๆ ดังหัวข้อต่อไปนี้

1) การจัดการศึกษาตามความต้องการของชุมชน

คนไทยไม่ว่าจะไปอยู่ที่ใดก็ยังคงความเป็นไทยไว้ ความเป็นไทยจะฝังลึกอยู่ในจิตสำนึกของคนไทยที่ไม่อาจจะลบเลือนไปได้โดยง่าย ด้วยจิตสำนึกในความเป็นไทยดังกล่าว จึงทำให้คนไทยที่อยู่ห่างไกลในต่างประเทศ รวมทั้งคนไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา ต่างเห็นคุณค่าและต้องการให้ความเป็นไทยดังกล่าวสืบทอดไปยังลูกหลานของตน และต้องการปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นไทยให้คงอยู่

จากการที่ชุมชนไทยในนครลอสแอนเจลิส ได้มีสมาชิกของชุมชนขยายจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งบุคคลที่ไปศึกษาเล่าเรียนและบุคคลที่ไปประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก ทำให้การรวมกลุ่มกันมีความเหนียวแน่นมากขึ้น กอปรกับการรวมตัวกันของคนไทยตั้งแต่อดีตที่ผ่านมามักจะพบว่าวัดเป็นศูนย์กลางแห่งการรวมตัวกันที่ดีที่สุด แนวคิดดังกล่าวได้ส่งผลมาถึงชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส จึงทำให้มีแนวคิดที่จะสร้างวัดเป็นศูนย์กลางการรวมตัวที่สำคัญ จึงได้ร่วมกันสร้างวัดไทยลอสแอนเจลิสขึ้น เป็นวัดไทยแห่งแรกในสหรัฐอเมริกา รวมทั้งยังมีความต้องการที่จะจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้นในวัดเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ภาษาและศิลปวัฒนธรรมไทย ดังปรากฏข้อมูล ดังนี้

...คนไทยในอเมริกา สร้างวัดขึ้นไว้เป็นศูนย์กลางของคนไทย วัดไทยลอสแอนเจลิส เป็นวัดไทยแห่งแรกในอเมริกา ซึ่งปัจจุบันนี้มีวัดที่เกิดขึ้นสนองความต้องการของชุมชนถึง 40-50 วัดแล้ว นอกจากพิธีกรรมและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาแล้ว กิจกรรมหลักของวัดไทยลอสแอนเจลิส ก็คือ โรงเรียนพุทธศาสนา เปิดสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย...

(พระธรรมราชา นูวัตร, 2535:8)

สังคมไทยแต่โบราณ “วัด” กับ “บ้าน” เป็นเรื่องที่เราพูดถึงด้วยความประทับใจและภูมิใจ เพราะเป็นสถาบันที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันมาตลอด แม้สรรพสิ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสแห่งกาลเวลา ความผูกพันระหว่างวัดกับบ้านก็ได้เสื่อมคลายแต่อย่างใด (พระวิเชียรธรรมคุณาธร, 2539:7) การสร้างวัดไทยลอสแอนเจลิสในระยะแรกจึงเกิดขึ้นด้วยความร่วมมือระหว่างพระสงฆ์และคนไทยในชุมชนไทยลอสแอนเจลิส โดยมีบุคคลที่เสียสละกำลังทรัพย์ และกำลังกายในการช่วยกันสร้างวัดไทย ดังนี้

...วัดไทยลอสแอนเจลิส เริ่มจากสมเด็จพระสังฆราช ปุณณสิริมหาเถร แห่งวัดพระเชตุพนฯ ได้ทรงเป็นประธานคณะสงฆ์ เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 ทรงรับถวายที่ดินจากนายพูนศักดิ์ ขอสไตติกุล และผู้มีจิตกุศลทั้งหลายได้หลังไหลเข้ามาโดยตลอด มุ่งมั่นเพื่อการตั้งวัดไทยแห่งแรกในสหรัฐอเมริกา...

(สุพจน์ ธีรเกาศัลย์, 2539:8)

ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับที่ รุ่งฤดี ธนสุกาญจน์ (2539:12) อดีตครูใหญ่โรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตยวัดไทยลอสแอนเจลิส ได้กล่าวไว้ว่า

...วัดไทยเมื่อแรกเริ่มนั้นเป็นเพียงบ้านหลังเล็กๆ เก่าๆ ทรุดโทรมมากอยู่เพียงหลังเดียว แต่มีเนื้อที่บริเวณกว้างมากด้วยความอนุเคราะห์ของคุณพูนศักดิ์ ขอสไตติกุล ยกที่ดินพร้อมบ้านหลังนี้ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของวัดไทยแห่งแรกของชุมชนชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส...

การสร้างวัดไทยลอสแอนเจลิสในครั้งนั้น ต้องอาศัยความเสียสละอย่างใหญ่หลวง ดังที่ปรากฏว่า ผู้ที่มอบที่ดินบริจาคให้วัดต้องเสียชีวิตไปในระหว่างการจัดสร้างวัด จึงได้มีการสร้างอนุสาวรีย์เป็นอนุสรณ์ถึงท่านตั้งอยู่ในวัดไทยลอสแอนเจลิส จนทุกวันนี้

...ที่วัดไทยมีอนุสาวรีย์ของคุณพูนศักดิ์ ขอสไตติกุล ผู้ริเริ่มก่อตั้งวัดไทยฯ ตั้งอยู่ในวัดเป็นอนุสรณ์ถึงความดีที่เสียสละ จนท่านต้องเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุขณะมีความพยายามที่จะสร้างวัดไทย...

(พระมหาฝ่าย, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

นอกจากนี้ ยังพบว่าในระยะเริ่มต้นของการก่อสร้างวัดไทยที่อยู่ท่ามกลางคนอเมริกันเชื้อชาติอื่น ก็เต็มไปด้วยความน่าหวาดกลัวการถูกกลั่นแกล้งจากคนที่ไม่เข้าใจ ก็มีการแสดงความหวังใยการให้กำลังใจแก่กันของคนไทยและพระสงฆ์ที่มีส่วนร่วมในการก่อสร้างวัดไทย ดังที่ พระธรรมราชานุวัตร (หลวงเตี้ย) ได้กล่าวถึงไว้ ดังนี้

...คุณบุญเลิศ บุญสุขะ เป็นคนไทยรุ่นแรกๆตั้งแต่ยังไม่มีวัดไทย นับว่ามีอาวุโสเรียกกันว่า "พี่ตุ้" เห็นวัดไทยมาตั้งแต่เริ่มแรก เป็นผู้ที่หนึ่งที่เป็นกำลังในการก่อสร้าง เคยยืนหยัดอยู่กับพระสงฆ์ หลังจากเลิกงานก็มาทำหน้าที่ "ยาม" ช่วยดูแลตอนที่พระสงฆ์และวัดว่าเหว่เงียบเหงา...

(พระธรรมราชานุวัตร, 2539:4)

...กระผมได้ไปมาหลายประเทศ ไม่เคยเห็นคนไทยที่ไหนจะมีความสามัคคีกลมเกลียว พร้อมเพรียงกันอย่างคนไทยในลอสแอนเจลิส วัดวาอาราม ทุกอย่างเป็นไทยแท้...

(ชุมพล โลหะชาละ, 2527:17)

นอกจากคนในชุมชนจะร่วมมือกันจนทำให้เกิดวัดไทยแล้ว ยังมีบุคคลที่นับว่าเป็นผู้นำสำคัญในการสร้างวัดไทยและโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิสที่สำคัญที่สุดก็คือ พระธรรมราชานุวัตร หรือหลวงเตี้ย ที่คนไทยในนครลอสแอนเจลิส ต่างเคารพ ศรัทธา และยกย่อง ดังที่บุญเลิศ บุญสุขะ (สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2548) กล่าวไว้ ดังนี้

...วัดไทยลอสแอนเจลิส มีวิวัฒนาการรุดหน้ายิ่งขึ้น เพราะหลวงเตี้ยลงมือทำด้วยตนเอง นำพระสงฆ์ขึ้นมุงกระเบื้องหลังคาอุโบสถศาลา แสดงถึงความมุ่งมั่นของท่านที่ทุ่มเทกายใจและสติปัญญาเพื่อความก้าวหน้าของวัดไทย...

นับว่าพระธรรมราชานุวัตร (หลวงเตี้ย) ได้จุดประกายให้วัดไทยลอสแอนเจลิส เป็นศูนย์รวมชุมชนไทย จนกระทั่งวัดไทยที่เริ่มต้นจากศูนย์ กลายเป็นวัดไทยที่มั่นคงเป็นปึกแผ่น เป็นสัญลักษณ์และเป็นศูนย์กลางของชุมชนไทยในต่างแดนจนกระทั่งทุกวันนี้

จากข้อมูลดังกล่าว จึงนับได้ว่าการสร้างวัดไทยและโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิสเป็นความประสงค์และความต้องการของชุมชนไทยอย่างแท้จริง เป็น

ลักษณะความร่วมมือกันระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับที่ สุมน อมรวิวัฒน์ (2539:21) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

...จุดเริ่มต้นของความตั้งใจจริงที่จะผสมผสานกำลังระหว่างวัด ชุมชนและ การศึกษาตามปรัชญาของ บวร คือ บ้าน วัด โรงเรียน ประสานงานกัน เพื่อ พัฒนาเยาวชนและพัฒนาชุมชน...

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 รุ่นอาวุโส (First Generation) กลุ่มที่ 2 รุ่นพ่อแม่ (Second Generation) และกลุ่ม ที่ 3 รุ่นลูก (Third Generation) พบว่า ชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส มีความคิดเห็นเรียงลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส กลุ่ม 1 (First Generation) กลุ่ม 2 (Second Generation) และกลุ่ม 3 (Third Generation)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ								
	\bar{x}			ความหมาย			SD		
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
1. สอนบุตรหลานให้พูดภาษาไทย และรู้จักมารยาทไทย	4.76	4.60	4.96	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	0.59	0.50	0.20
2. สนับสนุนบุตรหลานให้ไปเรียน ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่ โรงเรียนวัดไทย	4.68	4.72	4.68	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	1.08	0.45	0.55
3. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนรำไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่างๆ	4.28	4.28	4.24	มาก	มาก	มาก	1.24	0.73	1.33
4. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชา ภาษาไทยในมหาวิทยาลัยหรือ สถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา	3.60	2.84	1.32	มาก	ปานกลาง	น้อย	1.25	0.98	0.69
5. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชา ภาษาไทยจากโครงการเฉลิมพระ เกียรติ e-Learning สำหรับคนไทย	1.92	2.24	1.12	น้อย	น้อย	น้อย	0.90	0.96	0.43

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ								
	\bar{x}			ความหมาย			SD		
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
6.ชอบเล่าเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทย ให้นักเรียนฟัง	4.42	4.00	3.87	มาก	มาก	มาก	0.65	0.81	0.96
7.มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและ วัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อน ชาวต่างประเทศ	4.00	4.24	4.08	มาก	มาก	มาก	1.29	0.83	1.07
8.อบรมสั่งสอนนักเรียนให้ตระหนัก ถึงคุณค่าของความเป็นไทย	4.76	4.56	4.62	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	0.52	0.63	1.14
9.ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง วัฒนธรรม และ กระทรวงการ ต่างประเทศ เข้ามามีส่วนสนับสนุน การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความ เป็นไทยให้มากขึ้น	4.52	4.44	4.20	มากที่สุด	มาก	มาก	0.65	0.65	1.15
10.ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยใน สหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทย	4.60	4.60	4.58	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	0.57	0.50	0.82

จากตารางข้างต้น อาจสรุปได้ว่าชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส กลุ่ม 1 มีความคิดเห็นหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทย ดังนี้

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ มากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. สอนบุตรหลานให้พูดภาษาไทยและรู้จักมารยาทไทย
2. อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย
3. สนับสนุนบุตรหลานให้ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย
4. ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น
5. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการต่างประเทศเข้ามามีส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ มาก เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. ชอบเล่าเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทยให้บุตรหลานฟัง
2. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนรำไทย ดนตรีไทย ศิลปะไทยต่างๆ
3. มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ
4. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ น้อย ได้แก่

1. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชาภาษาไทยจากโครงการเฉลิมพระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยในต่างประเทศ

จากตารางข้างต้น อาจสรุปได้ว่าชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส กลุ่ม 2 มีความคิดเห็นหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทย ดังนี้

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ มากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. สนับสนุนบุตรหลานให้ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย
2. สอนบุตรหลานให้พูดภาษาไทยและรู้จักมารยาทไทย
3. อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย
4. ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ มาก เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการ

- ต่างประเทศ เข้ามามีส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น
2. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนรำไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่างๆ
 3. มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ
 4. ชอบเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ ปานกลาง ได้แก่

1. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ น้อย ได้แก่

1. ส่งเสริมบุตรหลานให้เรียนภาษาไทยจากโครงการเฉลิมพระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยในต่างประเทศ

จากตารางข้างต้น อาจสรุปได้ว่าชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส กลุ่ม 3 มีความคิดเห็นหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทย ดังนี้

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ มากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. เรียนรู้ภาษาไทยและมารยาทไทยจากครอบครัว
2. ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย
3. ได้รับการอบรมสั่งสอนให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย
4. ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ มาก เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. เรียนรำไทย ดนตรีไทย ศิลปะไทยต่างๆ
2. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการต่างประเทศ เข้ามามีส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น
3. มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ
4. ชอบรับฟังเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ น้อย เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. เรียนวิชาภาษาไทยในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาของสหรัฐฯ
2. เรียนวิชาภาษาไทยจากโครงการเฉลิมพระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยในต่างประเทศ

ตารางที่ 2 สรุปความคิดเห็นหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส

<p>กลุ่ม 1 First Generation</p>	<p>กลุ่ม 2 Second Generation</p>	<p>กลุ่ม 3 Third Generation</p>
<p>ระดับมากที่สุด</p> <ol style="list-style-type: none"> สอนบุตรหลานให้พูดภาษาไทยและรู้จักมารยาทไทย สนับสนุนบุตรหลานให้ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น 	<p>ระดับมากที่สุด</p> <ol style="list-style-type: none"> สนับสนุนบุตรหลานให้ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย สอนบุตรหลานให้พูดภาษาไทยและรู้จักมารยาทไทย ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย 	<p>ระดับมากที่สุด</p> <ol style="list-style-type: none"> เรียนรู้ภาษาไทยและมารยาทไทยจากครอบครัว ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย ได้รับการอบรมสั่งสอนให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น
<p>ระดับมาก</p> <ol style="list-style-type: none"> ชอบเล่าเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทยให้บุตรหลานฟัง ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนรำไทย ดนตรีไทย ศิลปะไทยต่างๆ มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ 	<p>ระดับมาก</p> <ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนรำไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่างๆ มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ ชอบเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย 	<p>ระดับมาก</p> <ol style="list-style-type: none"> เรียนรำไทย ดนตรีไทย ศิลปะไทยต่างๆ มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ ชอบรับฟังเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย

ระดับปานกลาง -	ระดับปานกลาง 1. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียน วิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาของ สหรัฐอเมริกา	ระดับปานกลาง -
ระดับน้อย 1. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียน วิชาภาษาไทยจากโครงการ เฉลิมพระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยในต่างประเทศ	ระดับน้อย 1. ส่งเสริมบุตรหลานให้เรียน ภาษาไทยจากโครงการเฉลิม พระเกียรติ e-Learning สำหรับ คนไทยในต่างประเทศ	ระดับน้อย 1. เรียนวิชาภาษาไทยจาก โครงการเฉลิมพระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยใน ต่างประเทศ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส ได้ดังนี้

ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของชาวไทยในนครลอสแอนเจลิสทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในสหรัฐอเมริกา สอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ดังนี้

1. สอนบุตรหลานให้พูดภาษาไทยและรู้จักมารยาทไทย และเรียนรู้ภาษาไทยและมารยาทไทยจากครอบครัว

2. สนับสนุนบุตรหลานให้ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทยและไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย

3. อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย และได้รับการอบรมสั่งสอนให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย

4. ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น

ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของชาวไทยในนครลอสแอนเจลิสทั้ง 3 กลุ่ม สอดคล้องกันในระดับมาก ดังนี้

1. ชอบเล่าเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทยให้บุตรหลานฟัง

2. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนรำไทย ดนตรีไทย ศิลปะไทยต่างๆ
3. มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ

ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของชาวไทยในนครลอสแอนเจลิสทั้ง 3 กลุ่ม สอดคล้องกันในระดับน้อย ดังนี้ คือ

ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชาภาษาไทยจากโครงการเฉลิมพระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยในต่างประเทศ

สำหรับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของชาวไทยในนครลอสแอนเจลิสทั้ง 3 กลุ่ม ไม่สอดคล้องกัน และกลุ่มที่ 2 มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ดังนี้ คือ

ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียน วิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส ทั้งในรุ่นอาวุโส รุ่นพ่อแม่ และรุ่นลูก ในปัจจุบัน ยังคงมีความต้องการให้มีการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยต่อไป โดยมีแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญคือจากครอบครัว พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย และจากโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ไทยลอสแอนเจลิส ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของชาวไทยในชุมชนไทยนครลอสแอนเจลิสในอดีตที่ผ่านมา

จึงอาจสรุปได้ว่าแนวคิดหรือปรัชญาของการสร้างวัดไทยและการจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ก็คือ ความร่วมมือของคนในชุมชน วัดไทยและโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดไทยลอสแอนเจลิส จึงนับเป็นศูนย์กลางสำคัญของชุมชนที่ทำให้เกิดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยแก่เยาวชนไทย รวมทั้งพบว่าความเข้มแข็งของชุมชนไทยในนครลอสแอนเจลิสเกิดขึ้นจากการร่วมมือร่วมใจของคนไทยในชุมชนไทยนครลอสแอนเจลิสส่วนใหญ่ที่มีความต้องการให้มีการจัดการศึกษาโดยมีวัดไทยลอสแอนเจลิสเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ชุมชนจะประสบความสำเร็จในการดำเนินได้ต้องเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง และลักษณะหนึ่งของชุมชนเข้มแข็งต้องมีวัดเป็นศูนย์กลาง



2) วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดไทยลอสแอนเจลิสได้ก่อตั้งขึ้น เนื่องจากความต้องการของคนในชุมชนไทยลอสแอนเจลิส โดยมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งที่สำคัญ ตามที่ ไชสิริ ปราโมช ณ อยุรยา (2539:30) กล่าวไว้ ดังนี้

...วัตถุประสงค์ของการสร้างโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดไทยลอสแอนเจลิส มาจากแนวคิดของพระธรรมราชานุวัตร(หลวงเตี้ย) และชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส ปณิธานของพระธรรมราชานุวัตร ท่านเป็นผู้ที่มองเห็นการณ์ไกล ท่านต้องการเห็นเด็กไทยมีความสำนึกในความเป็นไทย ไม่ตัดขาดจากบ้านเกิดเมืองนอน หรือญาติพี่น้องในประเทศไทย ท่านกล่าวอยู่เสมอว่า ท่านไม่หวังให้เด็กเหล่านี้ กลับเมืองไทย แต่หวังเพียงว่าเด็กเหล่านี้จะคิดถึงเมืองไทย และสามารถช่วยเหลือประเทศไทยได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน...

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า พระธรรมราชานุวัตร (หลวงเตี้ย) และชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส ต่างมีความต้องการให้สร้างโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดไทยลอสแอนเจลิสขึ้น เพื่อให้เด็กไทยที่เกิดในประเทศสหรัฐอเมริกา มีความสำนึกในความเป็นไทย และกลุ่มชาติพันธุ์ของตน มีจิตใจที่จะช่วยเหลือประเทศไทยไม่ว่าจะอยู่ที่ใด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ พระราชธรรมวิเทศ (สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2547) ที่กล่าวว่า

...คนไทยที่มีลูกหลานเกิดที่นี่ จะส่งลูกมาเรียนภาษา ศิลปวัฒนธรรมไทย ให้สำนึกในสายเลือดว่ามีพ่อแม่เป็นไทย...

นอกจากนั้น ยังต้องการให้เด็กไทยสามารถ ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทย และเรียนรู้วัฒนธรรมไทย อันเป็นภาษาและวัฒนธรรมดั้งเดิมของพ่อแม่ เพื่อไม่ให้ลืมชาติกำเนิด บ้านเกิดเมืองนอนของบรรพบุรุษตน ดังนี้

...หลวงเตี้ย เคยกล่าวว่า นับเป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างมากหากเด็กๆเหล่านี้ ไม่รู้จักวัฒนธรรมไทย ไม่สามารถ อ่าน ฟัง พูด เขียน ภาษาไทย อันเป็นภาษาดั้งเดิมของพ่อแม่ได้ นานไปก็จะทำให้ลืมชาติกำเนิดและห่างเหินประเทศชาติบ้านเกิดเมืองนอนของตนในที่สุด...

(สุวัฒนา ปิ่นวัฒนะ, สัมภาษณ์, 8 พฤษภาคม 2548)

ในหนังสือโรงเรียนวัดไทยลอสแอนเจลิส (2526: 11) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดไทยลอสแอนเจลิสไว้ ดังนี้

1. ต้องการให้เยาวชนไทยที่ติดตามผู้ปกครองมาอยู่ในลอสแอนเจลิส และเยาวชนที่เกิดอยู่ในลอสแอนเจลิส ไม่ลืมภาษาไทย หนังสือไทย ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีไทย
2. ต้องการให้เยาวชนที่ยังไม่รู้ภาษาไทย หนังสือไทย ตลอดจนขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี ได้มีความรู้
3. เพื่อให้ยึดมั่น เคารพ นับถือ กราบไหว้ บูชา ในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทย จะได้ช่วยกันทะนุบำรุง ส่งเสริม รักษาปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ ของพระพุทธศาสนา ให้วัฒนาถาวร

นอกจากวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เยาวชนไทยที่เกิดในสหรัฐอเมริกา มีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีสายเลือดไทย ได้รู้จักเรียนรู้ภาษา วัฒนธรรมอันมีคุณค่าของไทยแล้ว ยังต้องการให้วัดไทยลอสแอนเจลิสเป็นศูนย์กลางของชุมชน และเป็นศูนย์กลางของการศึกษาความเป็นไทยด้วย พระเทพโสภณ (หลวงเตี้ย) อธิบายให้เราเข้าใจถึงเจตนารมณ์ทางการศึกษาที่ท่านตั้งใจให้วัดไทยเป็นศูนย์กลางของชุมชน การสร้างสำนึกในความเป็นไทยแก่เด็กไทย และการใช้วัฒนธรรมไทยเป็นสื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องเมืองไทย ตลอดจนการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี (สุมน อมรวิวัฒน์, 2539:20)

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าคนไทยในนครลอสแอนเจลิสตระหนักถึงความสำคัญในการปลูกฝังให้เด็กไทยที่เกิดในสหรัฐอเมริกาได้มีโอกาสเรียนรู้ภาษา และศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อรักษาและสืบทอดความเป็นไทยไว้ให้คงอยู่ เพื่อให้เกิดความสำนึกว่าเป็นคนไทย มีสายเลือดไทย พ่อแม่บรรพบุรุษเป็นคนไทย

นอกจากนี้ยังต้องการเผยแพร่ ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมที่ดีงามของไทยให้ชาวต่างชาติได้รู้จักและชื่นชม วัดไทยลอสแอนเจลิส ได้เปิดโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้น เพื่อสอนภาษาไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย แก่เด็กที่อยู่เมืองนี้ และแก่ชาวต่างชาติที่สนใจ พร้อมทั้งศึกษาระยะไปด้วย(บุญเลิศ บุญสุขะ, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2548)

นอกจากมีเด็กไทยมาเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทยลอสแอนเจลิส แล้ว ยังมีชาวอเมริกันสนใจมาเรียนภาษาไทย และศิลปวัฒนธรรมไทยด้วย เช่น การแกะสลักผลไม้ การศึกษาพุทธศาสนา เป็นต้น ดังที่ครูเสาวภา อัลไบร์ท (สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2548) ครูสอนแกะสลักผลไม้ได้กล่าวไว้ ดังนี้

...มาสอนแกะสลัก 10 กว่าปี เริ่มแรกพาลูกมาวัด มาเจอคุณป้าเรณูแกะสลักก็ไปช่วย พยายามฝึกด้วยตนเอง สอนกลุ่มแม่บ้าน ผู้ปกครองที่พาลูกมาเรียน หนังสือที่วัด คนต่างชาติที่สนใจ พยายามสอดแทรกความเป็นไทย ลายไทย แกะสลักที่ไหนก็รู้ว่าเป็นของไทย...

โรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิส เกิดขึ้นได้ก็เพราะเป็นความเมตตากรุณาของหลวงเตี้ย ที่คิดถึงเด็กไทยที่เกิดในอเมริกาให้มีโอกาสเรียนภาษาไทยและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย รวมทั้งให้เป็นโรงเรียนสำหรับผู้ใหญ่ชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ต้องการเรียนภาษาไทย คนตรีไทยด้วยหลวงเตี้ยได้ดำริให้มีโครงการแลกเปลี่ยนการศึกษาของลูกหลานไทยในภาคฤดูร้อน จากครูอาสาสมัครจากเมืองไทยด้วย เพื่อให้เด็กๆ ได้เรียนรู้สภาพการเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรมของเมืองไทย เพื่อให้เด็กๆ ได้เกิดความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ (นวลมณี ศรีบุญเรือง, 2539: 14)

อาจกล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิสจึงเป็นไปเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกของเยาวชนให้เห็นคุณค่าของความเป็นไทย ดำรงความเป็นไทยให้คงอยู่ ขณะเดียวกันก็ต้องการให้ช่วยกันเผยแพร่ความเป็นไทยให้ปรากฏแก่สายตาของชาวต่างชาติ ซึ่งสรุปได้ว่ามีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนไทยที่เกิดในสหรัฐอเมริกาได้มีโอกาสเรียนรู้ภาษาไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และพระพุทธศาสนา
2. เพื่อรักษาและสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนครลอสแอนเจลิสให้คงอยู่
3. เพื่อเผยแพร่ความเป็นไทยให้แก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศที่สนใจ

3) การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

แม้ชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส จะมีความต้องการให้มีการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากเพียงใด แต่ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวัตไทยลอสแอนเจลิส จำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสม โดยการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น หรือชุมชน เป็นลักษณะของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งอุทุมพร จามรมาน (2545:6) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรท้องถิ่น คือ การนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการ ปัญหา ตลอดจนอนาคตของท้องถิ่นมาผสมผสาน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ผู้เรียนก็จะรู้จักท้องถิ่น เข้าใจท้องถิ่น และรักท้องถิ่น แต่เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกา มีการจัดการศึกษาภาคบังคับในระดับประถมศึกษา(Primary School)ในระบบอเมริกันอยู่แล้ว การจัดการศึกษาสำหรับชาวไทยในชุมชนไทยนครลอสแอนเจลิส จึงมุ่งเน้นไปที่เรื่องของภาษาและวัฒนธรรม ดังที่ ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุมน อมรวิวัฒน์ (สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2549) ได้แสดงทัศนะในเรื่องของการจัดหลักสูตรของโรงเรียนพุทธศาสนาวัตไทยลอสแอนเจลิสไว้ ดังนี้

...เรารู้ว่าหลักสูตรโรงเรียนอเมริกัน Primary ของอเมริกันเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นเราจึงไม่ห่วงเนื้อหาสาระที่เป็นคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อะไรต่างๆ เพราะเด็กเรียนในโรงเรียนปกติของเขาอยู่แล้ว สิ่งที่เราเน้น คือ ภาษาไทย วัฒนธรรมไทย เพราะฉะนั้นตามนัยที่เราเข้าใจตรงนี้ หลักสูตรจะเน้นในเรื่องวัฒนธรรม เทศกาล ประเพณี มารยาท ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชน เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง...

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีประชากรหลากหลายเชื้อชาติและหลากหลายวัฒนธรรม การจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวัตไทยลอสแอนเจลิส นอกจากจะจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นแล้ว ยังต้องนำแนวคิดเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม หรือแนวคิดเรื่องพหุวัฒนธรรม มาใช้ด้วย

ดังนั้นในการจัดการศึกษาสำหรับคนที่อาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลายให้รู้จักความแตกต่าง แต่ไม่แตกแยก ดังที่เราพบว่า สังคมอเมริกันเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย ด้วยเหตุผลทางด้านต่างๆ เช่น การเมือง สังคม การศึกษา และเศรษฐกิจ ซึ่งนับว่ามีความหลากหลายมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะใช้ชีวิตในสังคมอเมริกัน ซึ่งเป็นสังคมที่ไม่เน้นวัฒนธรรมเดียว

นอกจากนี้ยังต้องการให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชน แม้ว่าจะเป็นเพียงชนกลุ่มน้อยก็ตาม ต้องทำความเข้าใจกับทุกคนว่าชนกลุ่มต่างๆ ไม่ว่าจะกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ ต่างมีความสำคัญที่หลอมรวมกันเป็นชาติ ความเข้าใจด้านชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ได้แก่การให้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทสำคัญของชนกลุ่มต่างๆ ที่หลอมรวมกันขึ้นเป็นชาติ ซึ่งแม้บางกลุ่มจะเป็นเพียงชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม แต่ก็มีคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์และพัฒนาการของประเทศ

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของ พระธรรมราชานุวัตร (หลวงเตี้ย) ผู้เป็นแกนนำในการจัดการศึกษาโรงเรียนพุทธศาสนาวันไทยลอสแอนเจลิสที่จัดการศึกษาโดยเข้าใจถึงสภาพของชุมชนไทยในนครลอสแอนเจลิสว่า แม้เด็กไทยที่เกิดในประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็นคนสัญชาติอเมริกัน แต่ก็ยังมีความเป็นไทยอยู่ในสายเลือด จึงควรต้องรักษาความเป็นไทยไว้

...เด็กที่เกิดในสหรัฐอเมริกา ย่อมมีสิทธิเป็นคนอเมริกันโดยสัญชาติ แต่ก็ยังคงเชื้อชาติไทยอยู่ อเมริกาเป็นประเทศชั้นนำของโลก มีคนทุกชาติทุกภาษา จึงปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมเป็นสากล คนแต่ละชาติแต่ละภาษา ต่างก็ยังคงมีความรักความหวงแหนชาติของตน ต้องการรักษาวัฒนธรรม ประเพณี อันเป็นสัญลักษณ์ของชาติตนไว้...

(พระธรรมราชานุวัตร, 2538:8)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว พระธรรมราชานุวัตร (หลวงเตี้ย) และชาวไทยในชุมชนไทย ในนครลอสแอนเจลิส จึงได้พยายามจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวันไทยลอสแอนเจลิสให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยกำหนดให้มีการเปิดสอนในวันเสาร์อาทิตย์ในระยะแรก และในภาคฤดูร้อนในระยะต่อมา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนระบบอเมริกันเหมือนเด็กอเมริกันอื่นๆ ขณะเดียวกันก็ให้มีการได้รับการศึกษา ภาษาและวัฒนธรรมไทยในเวลาที่ยังว่างจากการเรียนในเวลาปกติ เช่น ในวันเสาร์อาทิตย์ และในช่วงปิดเรียนภาคฤดูร้อน เพื่อให้เด็กได้รับการปลูกฝังและเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงตัวตน และอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทยของพ่อแม่ บรรพบุรุษของตนเอง

1.2 การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนครซิดคาโก

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทย ของชาวไทยในนครซิดคาโก มีสาเหตุปัจจัยต่างๆ ดังหัวข้อต่อไปนี้

1) การจัดการศึกษาตามความต้องการของชุมชน

จากการที่ชุมชนไทยในนครซิดคาโก ได้มีสมาชิกของชุมชนขยายจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทั้งบุคคลที่ไปศึกษาเล่าเรียนและบุคคลที่ไปประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก ทำให้การรวมกลุ่มกันของคนไทยมีความเหนียวแน่นมากขึ้น การรวมตัวกันของคนไทยตั้งแต่อดีตที่ผ่านมามักจะพบว่า วัดเป็นศูนย์กลางแห่งการรวมตัวกันที่ดีที่สุด แนวคิดดังกล่าวได้ส่งผลมาถึงชาวไทยในนครซิดคาโก จึงทำให้มีแนวคิดที่จะสร้างวัดเป็นศูนย์กลางการรวมตัวที่สำคัญ จึงได้ร่วมกันสร้างวัดไทยในนครซิดคาโกขึ้น ชื่อ วัดธัมมาราม ซิดคาโก เป็นวัดแรก รวมทั้งยังมีความต้องการที่จะจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ขึ้นในวัด เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ภาษาและศิลปวัฒนธรรมไทย ดังปรากฏข้อมูล ดังนี้

คนไทยที่มาอยู่ในนครซิดคาโกในช่วงแรกส่วนใหญ่เป็นพวกพยาบาลและแพทย์ เมื่อแรกที่มาอยู่ยังไม่มีวัดไทย ก็มีความคิดอยากให้มีวัดขึ้น เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน จึงริเริ่มที่จะสร้างวัดไทยในนครซิดคาโกขึ้น (แสง ชำนาญกิจ, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548) ซึ่งสอดคล้องกับที่นายแพทย์พิพิธ เจียมมงคลทิพย์ นายกสมาคมไทย รัฐอิลลินอยส์ คนแรก ได้กล่าวถึงเรื่องความต้องการให้มีวัดไทยขึ้นไว้ ดังนี้

...คนไทยมาแรกๆ ไม่มีพระ ไม่มีวัด ต้องอาศัยวัดญี่ปุ่น ซึ่งไม่ตรงนักอยู่เรื่อยๆ ต่อมาได้มีการพยายามคิดที่จะสร้างวัดขึ้น โดยในระยะแรกมีผู้ร่วมก่อตั้งนำโดยคุณแสง ชำนาญกิจ และกรรมการคนอื่นๆ รวมกลุ่มตั้งศูนย์พุทธศาสนาขึ้น จึงใช้ ศูนย์เป็นที่รวมชั่วคราว แต่ศูนย์ก็คือศูนย์ไม่ใช่วัด ต่อมาจึงคิดหาทุนสร้างวัด มีท่านเจ้าคุณพรหมวชิรญาณ (พระเทพประสิทธิ์มณฑ) เป็นประธาน ก็มีคนศรัทธาช่วยบริจาคเงินจำนวนมาก...

(พิพิธ เจียมมงคลทิพย์, สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2548)

วัดธัมมาราม ชิคาโก จึงนับเป็นวัดไทยแห่งแรกในนครชิคาโก ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่พึ่งทางใจของคนไทย ที่จะได้มาพบปะทำบุญร่วมกัน (ดร. พระมหาพยอม, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2548)

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว สะท้อนความจริงที่ว่า พระพุทธศาสนากับคนไทย มีความผูกพันกันอย่างเหนียวแน่น แม้คนไทยที่ไปอยู่ห่างไกลในต่างประเทศก็ยังคงมีความรู้สึกนึกถึงวัดและศาสนาอันเป็นที่พึ่งพาทางจิตใจ ไม่ว่าจะยามทุกข์หรือยามสุขได้ วัดธัมมาราม หรือวัดไทย นครชิคาโก ตั้งขึ้นด้วยศรัทธาแรงกล้าของพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวต่างประเทศ ในนครชิคาโก พร้อมทั้งเมืองอื่นๆ ในรัฐอิลลินอยส์และรัฐใกล้เคียงในสหรัฐอเมริกา

เมื่อมีวัดไทยเกิดขึ้นในนครชิคาโกแล้ว แนวคิดที่จะมีสถานศึกษาสำหรับเยาวชนไทยที่เกิดขึ้นในนครชิคาโก ก็เริ่มมีขึ้นตามมา พระพรหมวชิรญาณ จึงได้มีแนวคิดที่จะเปิดโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้น ตามความต้องการและความร่วมมือของคนในชุมชนไทยในนครชิคาโก ดังนี้

ป่อเกิดความรู้เรื่องการใช้ภาษาไทยสำหรับเด็กไทยในนครชิคาโก เริ่มจากโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่วัดจัดสอนให้กับนักเรียน โดยมีผู้ปกครองและคนไทยในชิคาโกเป็นครูอาสาสมัครมาสอน เพราะลำพังการใช้ภาษาไทยกับลูกๆ ที่บ้านไม่เพียงพอ บางคนต้องทำงานมาก มีเวลาให้ลูกๆ น้อย จึงมักนิยมส่งลูกมาวัดเพื่อจะได้รู้จักภาษาไทย พบปะกับคนไทย ได้กราบไหว้พระ เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีไทย สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย รู้จักและรักเมืองไทย วัดเป็นเสมือนบ้านที่สองที่เมื่อนำเด็กมาไว้ที่วัดได้ทั้งวันโดยไม่ต้องห่วงใยหรือเกรงภัยอันตรายใดๆ เลย นักเรียนที่มาวัดจะได้รู้จักเพื่อนเด็กไทยด้วยกัน และกลายเป็นเพื่อนสนิทสนมกันมาก (โรงเรียนวัดไทยในอเมริกา, 2534:37)

ในระยะแรกของการเปิดสอนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดธัมมาราม ชิคาโก จะมีครูอาสาสมัครท้องถิ่น ซึ่งเป็นคนในชุมชนไทย มาเป็นครูอาสาสมัครช่วยสอน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนไทยในนครชิคาโก ที่ต้องการให้มีการจัดการศึกษาให้เด็กไทยที่เกิดขึ้นในนครชิคาโก ได้เรียนรู้เรื่องราวความเป็นไทย ดังนี้

...ด้านการศึกษา ได้รับความร่วมมือจากคนไทยที่อาสามาเป็นครูอาสาช่วยสอน ทั้งที่ไม่ได้มีอาชีพครู เป็นครูที่มาจากอาชีพอื่น เช่น พยาบาล เพราะแต่ละคนต้องการให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย...

(ดร.พระมหาบุญชู, สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2548)

นอกจากนี้ยังพบว่า พระพรหมวชิรญาณ เจ้าอาวาสวัดธัมมมาราม ชिकाโก เป็นผู้นำสำคัญที่ทำให้ วัดธัมมมาราม ชिकाโก เป็นศูนย์กลางของชุมชนไทยนครชิคาโก และเป็นแกนหลักที่ทำให้เกิดการประสานร่วมมือของคนในชุมชนทำให้เกิดโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์แห่งแรกในนครชิคาโก ดังนี้

...การเปิดโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เริ่มขึ้นครั้งแรกเมื่อวันวิสาขบูชา ซึ่งตรงกับวันที่ 12 มิถุนายน 2520 โดยมีพระสุธีรัตนภรณ์ (ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง พระพรหมวชิรญาณ) เป็นเจ้าอาวาส...

(ดร.พระมหาพยอม, สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2548)

ต่อมาพระพรหมวชิรญาณ ได้มีการติดต่อประสานให้คณาจารย์จาก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำโดยศาสตราจารย์กิตติคุณสุนน อมรวิวัฒน์ เดินทางไปอบรมครูอาสาสมัคร ที่วัดธัมมมาราม ชिकाโก ดังนี้

...ท่านเจ้าคุณพรหมวชิรญาณ เจ้าอาวาสวัดธัมมมาราม ชिकाโก ได้ติดต่อให้มีการอบรมครูภาษาไทยที่ชิคาโก มีครูจากโรงเรียนวัดไทยที่รัฐอื่นๆมาร่วมอบรมด้วย เพราะฉะนั้นโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์วัดธัมมมาราม ชिकाโก จึงได้รับหลักสูตรของเราไป รวมทั้งวิธีสอนด้วย...

(ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุนน อมรวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2549)

จึงนับได้ว่า การสร้างวัดธัมมมาราม และโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ วัดธัมมมาราม ชिकाโก เป็นความประสงค์และความต้องการของชาวไทยในชุมชนไทยนครชิคาโกอย่างแท้จริง เป็นลักษณะการประสานความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งตรงกับแนวคิดของ สุนน อมรวิวัฒน์ (2539:21) ที่ว่า จุดเริ่มต้นของความตั้งใจจริงที่จะผลานกำลังระหว่างวัด ชุมชน และการศึกษา ตามปรัชญาของ บวร คือ บ้าน วัด โรงเรียน ประสานกัน เพื่อพัฒนาเยาวชนและชุมชน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนครชิคาโก จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 รุ่นอาวุโส (First Generation) กลุ่มที่ 2 รุ่นพ่อแม่ (Second Generation) และกลุ่มที่ 3 รุ่นลูก (Third Generation) พบว่า ชาวไทยในนครซิดนีย์ มีความคิดเห็นเรียงตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของชาวไทยในนครชิคาโก กลุ่ม 1 (First Generation) กลุ่ม 2 (Second Generation) และกลุ่ม 3 (Third Generation)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ								
	\bar{x}			ความหมาย			SD		
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
1.สอนบุตรหลานให้พูดภาษาไทย และรู้จักมารยาทไทย	4.68	4.58	4.72	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	0.56	0.65	0.50
2.สนับสนุนบุตรหลานให้ไปเรียน ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่ โรงเรียนวัดไทย	4.60	4.60	4.84	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	0.70	0.57	0.47
3.ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนรำไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่างๆ	4.36	4.44	4.46	มาก	มาก	มาก	0.95	0.65	0.67
4.ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชา ภาษาไทยในมหาวิทยาลัยหรือ สถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา	2.68	2.44	1.66	ปานกลาง	น้อย	น้อย	1.18	1.24	0.99
5.ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชา ภาษาไทยจากโครงการเฉลิมพระ เกียรติ e-Learning สำหรับคนไทย	2.44	2.28	1.24	น้อย	น้อย	น้อยที่สุด	1.26	0.71	0.59

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ								
	\bar{x}			ความหมาย			SD		
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
6.ชอบเล่าเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทย ให้บุตรหลานฟัง	3.96	4.04	4.32	มาก	มาก	มาก	0.88	0.88	0.94
7.มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและ วัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อน ชาวต่างประเทศ	4.08	3.96	3.88	มาก	มาก	มาก	0.75	0.88	0.92
8.อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ตระหนัก ถึงคุณค่าของความเป็นไทย	4.54	4.76	4.64	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	0.76	0.43	0.95
9.ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง วัฒนธรรม และ กระทรวงการ ต่างประเทศ เข้ามามีส่วนสนับสนุน การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความ เป็นไทยให้มากขึ้น	4.56	4.68	4.64	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	0.76	0.47	0.70
10.ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยใน สหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทย	4.58	4.72	4.56	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	0.44	0.45	0.65

จากตารางข้างต้น อาจสรุปได้ว่าชาวไทยในนครชิคาโก กลุ่ม 1 มีความคิดเห็นหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทย ดังนี้

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ มากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. สอนบุตรหลานให้พูดภาษาไทยและรู้จักมารยาทไทย
2. สนับสนุนบุตรหลานให้ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย
3. ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น
4. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการต่างประเทศ เข้ามามีส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น
5. อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ มาก เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. ส่งเสริมบุตรหลานให้เรียนรำไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่างๆ
2. มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ
3. ชอบเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยให้บุตรหลานฟัง

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ ปานกลาง ได้แก่

1. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ น้อย ได้แก่

1. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชาภาษาไทยจากโครงการเฉลิมพระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยในต่างประเทศ

จากตารางข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ชาวไทยในนครชิคาโก กลุ่ม 2 มีความคิดเห็นหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทย ดังนี้

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ มากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย
2. ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น
3. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการต่างประเทศ เข้ามามีส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น
4. สนับสนุนให้บุตรหลานให้ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย
5. สอนบุตรหลานให้พูดภาษาไทยและรู้จักมารยาทไทย

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ มาก เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนรำไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่างๆ
2. ชอบเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย
3. มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ น้อย เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา
2. ส่งเสริมบุตรหลานให้เรียนวิชาภาษาไทยจากโครงการเฉลิมพระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยในต่างประเทศ

จากตารางข้างต้น อาจสรุปได้ว่าชาวไทยในนครชิคาโก กลุ่ม 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทย ดังนี้

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ มากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย
2. เรียนรู้การพูดภาษาไทยและรู้จักมารยาทไทยจากครอบครัว
3. ได้รับการอบรมสั่งสอนให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย
4. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการต่างประเทศ เข้ามามีส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น
5. ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยในสหรัฐอเมริกามากยิ่งขึ้น

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ มาก เรียงตามลำดับ ได้แก่

1. เรียนรำไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่างๆ
2. ชอบฟังเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย
3. มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ น้อย ได้แก่

1. เรียนวิชาภาษาไทยในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

ระดับความคิดเห็น / การปฏิบัติ น้อยที่สุด ได้แก่

1. เรียนวิชาภาษาไทยจากโครงการเฉลิมพระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยในต่างประเทศ

ตารางที่ 4 สรุปความคิดเห็นหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนครชิคาโก

กลุ่ม 1 First Generation	กลุ่ม 2 Second Generation	กลุ่ม 3 Third Generation
<p>ระดับมากที่สุด</p> <p>1. สนับสนุนบุตรหลานให้ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย</p> <p>2. ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น</p> <p>3. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการต่างประเทศ เข้ามามีส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น</p> <p>4. อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย</p>	<p>ระดับมากที่สุด</p> <p>1. อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย</p> <p>2. ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น</p> <p>3. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการต่างประเทศ เข้ามามีส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น</p> <p>4. สนับสนุนให้บุตรหลานให้ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย</p>	<p>ระดับมากที่สุด</p> <p>1. ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย</p> <p>2. ได้รับการอบรมสั่งสอนให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย</p> <p>3. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการต่างประเทศ เข้ามามีส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น</p> <p>4. ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยในสหรัฐอเมริกามากยิ่งขึ้น</p>
<p>ระดับมาก</p> <p>1. ส่งเสริมบุตรหลานให้เรียนรำไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่างๆ</p> <p>2. มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ</p>	<p>ระดับมาก</p> <p>1. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนรำไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่างๆ</p> <p>2. ชอบเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย</p> <p>3. มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทย</p>	<p>ระดับมาก</p> <p>1. เรียนรำไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่างๆ</p> <p>2. ชอบฟังเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย</p> <p>3. มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยแก่คนไทย</p>

3. ชอบเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยให้บุตรหลานฟัง	และวัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ	และเพื่อนชาวต่างประเทศ
ระดับปานกลาง 1. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา	ระดับปานกลาง -	ระดับปานกลาง -
ระดับน้อย 1. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชาภาษาไทยจากโครงการเฉลิมพระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยในต่างประเทศ	ระดับน้อย 1. ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา 2. ส่งเสริมบุตรหลานให้เรียนวิชาภาษาไทยจากโครงการเฉลิมพระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยในต่างประเทศ	ระดับน้อย 1. เรียนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนวิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา
ระดับน้อยที่สุด -	ระดับน้อยที่สุด -	ระดับน้อยที่สุด 1. เรียนวิชาภาษาไทยจากโครงการเฉลิมพระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยในต่างประเทศ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนครชิคาโก ได้ดังนี้

ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของชาวไทยในนครชิคาโกทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในสหรัฐอเมริกา สอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ดังนี้

1. อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย และได้รับการอบรมสั่งสอนให้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย
2. สนับสนุนบุตรหลานให้ไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย และไปเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนวัดไทย
3. ต้องการให้คนไทยในชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น
4. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการต่างประเทศ เข้ามามีส่วนสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยให้มากขึ้น

ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของชาวไทยในนครชิคาโกทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในสหรัฐอเมริกา สอดคล้องกันในระดับมาก ดังนี้

1. ส่งเสริมบุตรหลานให้เรียนรำไทย ดนตรีไทย และศิลปะไทยต่างๆ
2. มีส่วนช่วยเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยแก่คนไทยและเพื่อนชาวต่างประเทศ
3. ชอบเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทยให้บุตรหลานฟัง

ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของชาวไทยในนครชิคาโกเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในสหรัฐอเมริกา ในระดับปานกลาง มีเฉพาะกลุ่ม 1 และมีความเห็นหรือการปฏิบัติในระดับน้อย เฉพาะกลุ่ม 2 และ กลุ่ม 3 ดังนี้

ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของชาวไทยในนครชิคาโกทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในสหรัฐอเมริกา สอดคล้องกันในระดับน้อยเฉพาะกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 และกลุ่ม 3 มีความคิดเห็นหรือการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด ดังนี้

ส่งเสริมบุตรหลานให้เรียนวิชาภาษาไทยจากโครงการเฉลิม พระเกียรติ e-Learning สำหรับคนไทยในต่างประเทศ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าชาวไทยในนครซิดคาโก ทั้งในรุ่นอาวุโส รุ่นพ่อแม่ และรุ่นลูก ในปัจจุบัน ยังคงมีความต้องการให้มีการจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยต่อไป โดยมีแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญคือจากครอบครัว พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย และจากโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดธัมมมาราม ซิดคาโก ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของชาวไทยในชุมชนไทยนครซิดคาโกในอดีต

นอกจากนี้ยังพบว่า ความเข้มแข็งของชุมชนไทยนครซิดคาโกเกิดขึ้นจากการร่วมมือร่วมใจของคนไทยในชุมชนไทยในนครซิดคาโกส่วนใหญ่ที่มีความต้องการให้มีการจัดการศึกษาโดยมีวัดธัมมมาราม ซิดคาโก เป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ชุมชนจะประสบความสำเร็จในการดำเนินการได้ต้องเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง และลักษณะหนึ่งของชุมชนเข้มแข็งต้องมีวัดเป็นศูนย์กลาง

2) วัดอุปสรรคในการจัดการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดธัมมมาราม ซิดคาโก ได้ก่อตั้งขึ้นเนื่องจากความต้องการของคนในชุมชนไทยในนครซิดคาโก โดยมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งที่สำคัญ ดังนี้

เมื่อมีวัดธัมมมาราม วัดไทยแห่งแรกในนครซิดคาโก เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาและประเพณีไทยเกิดขึ้น ก็ทำให้ชาวไทยในชุมชนไทยนครซิดคาโกมีแนวคิดที่จะจัดการศึกษาแก่เยาวชนไทยที่เกิดในนครซิดคาโกให้ได้เรียนรู้ภาษา ศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อรักษาและสืบทอดความเป็นไทยให้คงอยู่ และเพื่อเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยแก่ชาวต่างประเทศ ด้วยจึงได้มีการนำแนวคิดเรื่องการจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์มาใช้ โดยมีพระพรหมวชิรญาณ พระเถระผู้เป็นที่เคารพของชาวไทยในนครซิดคาโก เป็นแกนนำที่สำคัญ ดังนี้

เมื่อกิจการงานพระพุทธศาสนาได้ดำเนินมาหลายด้าน งานส่วนหนึ่งที่นับว่ามีความสำคัญคือ กิจการโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กับเยาวชนไทยในต่างแดน รวมทั้งมีการอบรมศีลธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย และภาษาไทยด้วย โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จึงได้เริ่มขึ้น โดยมีพิธีเปิด ในวันวิสาขบูชา ในวันอาทิตย์ที่ 12 มิถุนายน 2520 (ไพศาล อินทรกำแหง, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2548)

โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดธัมมมาราม ชิคาโก มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการใช้ภาษาไทย จนสามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเกิดความเข้าใจตรงกัน

2. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องในเรื่องของพระพุทธศาสนา สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ สภาพสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย

(หลักสูตรโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดธัมมมาราม ชิคาโก, 2529: 1)

นอกจากนี้แล้ว ในเวลาต่อมายังได้มีการจัดตั้งสถาบันนาฏศิลป์ไทย และสถาบันดนตรีไทยขึ้น เพื่อสืบทอดศิลปะการรำ รำ และดนตรีไทย แก่ลูกหลานไทย และผู้สนใจทั่วไปโดยไม่จำกัดอายุและเชื้อชาติด้วย (ระวิชัย นิโครธานนท์, สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2548)

จึงอาจกล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระพุทธศาสนา วัดธัมมมาราม ชิคาโก จึงเป็นไปเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกของเยาวชนให้เห็นคุณค่าของความเป็นไทย ดำรงความเป็นไทยให้คงอยู่ ขณะเดียวกันก็ต้องการให้ช่วยกันเผยแพร่ความเป็นไทยให้ปรากฏแก่สายตาของชาวต่างชาติ ซึ่งสรุปได้ว่ามีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนไทยที่เกิดในสหรัฐอเมริกาได้มีโอกาสเรียนรู้ภาษาไทย วัฒนธรรมนิยม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และพระพุทธศาสนา
2. เพื่อรักษาและสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนครชิคาโกให้คงอยู่
3. เพื่อเผยแพร่ความเป็นไทยให้แก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศที่สนใจ

3) การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีประชากรหลากหลายเชื้อชาติและหลากหลายวัฒนธรรม การจัดการศึกษาของโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดธัมมมาราม ชิคาโก นอกจากจะจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นแล้ว ยังต้องนำแนวคิดเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม หรือแนวคิดเรื่อง พหุวัฒนธรรมมาใช้ด้วย เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ไทยลอสแอนเจลิส

ด้วยเหตุผลดังกล่าว พระพรหมวชิรญาณ และชาวไทยในชุมชนไทย ในนครชิคาโก จึงได้พยายามจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย วัดธัมมาราม ชิคาโก ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยกำหนดให้มีการเปิดสอนในวันอาทิตย์ในระยะแรก และในภาคฤดูร้อนในระยะต่อมา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนระบบอเมริกันเหมือนเด็กอเมริกันอื่นๆ ขณะเดียวกันก็ให้มีการได้รับการศึกษา ภาษาและวัฒนธรรมไทยในเวลาที่ย่างจากการเรียนในเวลาปกติ เช่นในวันหยุดวันอาทิตย์ และในช่วงปิดเรียนภาคฤดูร้อน เพื่อให้เด็กได้รับการปลูกฝังและเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงตัวตน และอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทยของพ่อแม่ บรรพบุรุษของตนเอง

2. การศึกษาในวัด : รากฐานของการศึกษาไทยที่เชื่อมโยงสู่การจัดการศึกษาไทยในประเทศไทยสหรัฐอเมริกา

ศาสนาพุทธกับชาวไทยมีความสัมพันธ์แนบแน่น หยั่งรากลึก เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาตั้งแต่อดีต วัฒนธรรมทุกด้านมีรากฐานสำคัญอยู่ในพระพุทธศาสนา วิถีชีวิตของคนไทยจะผูกพันกับพระพุทธศาสนาและวัดไทย ดังที่ พระเทพเวที (ประยูร ปยุตโต, 2530:1) ได้กล่าวไว้ว่า

...พระพุทธศาสนากับชนชาติไทยได้มีความสัมพันธ์แนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งในทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม วัฒนธรรมทุกด้านมีรากฐานสำคัญอยู่ในพระพุทธศาสนา เป็นสภาพที่ฝังลึกชานานในจิตใจและวิถีชีวิตของคนไทย มีลักษณะเฉพาะตนที่เรียกว่าเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย...

ในอดีตการศึกษาเล่าเรียนเริ่มขึ้นในวัด ครูก็คือพระสงฆ์ผู้มีความรู้ทั้งในทางศาสนา และศิลปวิทยาต่างๆ เด็กจะถูกส่งให้มาเป็นลูกศิษย์วัดหรือเด็กวัด ถือพระสงฆ์เป็นครูอาจารย์ ดังที่ อัมไพ สุจริตกุล (2534:40) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

...ในสมัยโบราณการเรียนการสอนในรูปแบบของการศึกษาเล่าเรียนเริ่มขึ้นในวัดครูก็คือพระสงฆ์ผู้มีความรู้ทั้งในทางธรรม อักษรวิธี และศิลปวิทยาอื่นๆ นักเรียนก็คือ ลูกหลานของชนชั้นปกครอง ขุนนาง หรือสามัญชน ผู้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษามาสมัครเป็นลูกศิษย์ ซึ่งส่วนใหญ่จะถูกส่งให้มาเป็นศิษย์วัดหรือเด็กวัด...

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า ที่ผ่านมาวัด เป็นศูนย์กลางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ นับเนื่องมาตั้งแต่โบราณกาล แม้ในปัจจุบันก็ยังมีโรงเรียนอีกมากมายที่ตั้งอยู่ในวัด และใช้วัดเป็น แหล่งบูรณาการการเรียนรู้ที่สำคัญ

วัด: รากฐานของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา ก็นับว่าเป็นโรงเรียนที่ได้แนวคิดมาจากการจัดการศึกษาโรงเรียนในวัด โดยเฉพาะโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว สำหรับจุดเริ่มของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้นักศึกษาอบรมด้านพระพุทธศาสนา และวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั่งามแก่เยาวชน ดังที่ พระปัญญา นันทมุนี (2519:15) ได้กล่าวไว้ว่า

...โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นโรงเรียนประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาอบรมด้านศีลธรรม จริยธรรม และความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา ตลอดจนการปฏิบัติตามวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั่งามแก่เด็กและเยาวชน นอกเหนือจากที่เด็กได้รับจากโรงเรียนตามปกติ...

โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์จึงนับเป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้ที่สำคัญของเยาวชนไทย ที่นับเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของวัดไทยและพระสงฆ์ไทยที่มีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาแก่เยาวชนไทย

ด้วยเหตุที่การจัดการศึกษาของไทยมักมีจุดเริ่มต้นจากวัดและโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ดังกล่าว จึงทำให้แนวคิดดังกล่าวได้รับการผูกโยงมาสู่การจัดการศึกษาโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ดังปรากฏมาจนทุกวันนี้

2.1 การศึกษาในวัด : รากฐานของการศึกษาไทยในนครลอสแอนเจลิส

เมื่อคนไทยเดินทางไปอาศัยอยู่ในลอสแอนเจลิส ความผูกพันกับพระพุทธศาสนาจึงยังคงอยู่ เมื่อมีการรวมตัวกันมากขึ้น จึงคิดที่จะสร้างวัดไทย และเมื่อมีวัดเกิดขึ้นก็ต้องการให้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย จึงได้มีการจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้น ดังนี้

...วัดไทยลอสแอนเจลิสเป็นวัดไทยแห่งแรกในสหรัฐอเมริกา เริ่มจากคนไทย
ที่มา ศึกษาและประกอบอาชีพอยู่ในนครลอสแอนเจลิส สามารถสร้างหลักรฐาน
มั่นคง มีลูกหลานสืบทอดวงศ์ตระกูล มิให้ลืมนชาติกำเนิดเดิมคือความเป็นไทย
เมื่ออยู่นานเข้าก็คิดถึงบ้านเกิดเมืองนอน ความปรารถนาในอันที่จะมีวัดเป็นที่
ประกอบพิธีกรรมต่างๆ เป็นศูนย์รวมน้ำใจคนไทย มาประกอบกิจกรรมตาม
ประสงค์...

(พระธรรมราชา นฤวัต, 2534 :77)

นอกจากนี้ยังพบว่า การจัดการศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนา วัดไทยลอสแอนเจลิส ได้มีการ
เปิดสอนครั้งแรกในลักษณะของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และต่อมาได้เพิ่มการสอนในภาค
ฤดูร้อนขึ้นอีกด้วย

พัฒนาการของการจัดการศึกษา: โรงเรียนพุทธศาสนา วัดไทยลอสแอนเจลิส

โรงเรียนพุทธศาสนา วัดไทยลอสแอนเจลิส เดิมมีชื่อว่า โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัด
ไทยลอสแอนเจลิส ซึ่งได้แนวทางการจัดการศึกษามาจากโรงเรียนในเมืองไทยที่เปิดสอนเฉพาะใน
วันอาทิตย์

ในระยะเริ่มต้นการจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดไทยลอสแอนเจลิส
ยังไม่เป็นระบบมากนัก จากการศึกษาพบว่า เริ่มเปิดสอนครั้งแรก เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ.2519
ในระยะเริ่มต้นมีเด็กนักเรียนจำนวนไม่มากนัก พระจะเป็นผู้สอนเอง แต่ก็จะมีปัญหาไม่สามารถ
สอนได้สม่ำเสมอทุกวัน เนื่องจากมีการก่อสร้างอุโบสถ ดังปรากฏข้อมูลดังนี้

...ในระยะแรกพระก็สอนกันเองเพราะเด็กไม่มาก การเรียนก็ไม่สม่ำเสมอ
เพราะมีอุปสรรคด้านสถานที่ไม่พร้อม...

(พระราชธรรมวิเทศ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2547)

ต่อมาเมื่อการก่อสร้างอุโบสถชั้นล่างเสร็จ มีเด็กนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ก็มีครูอาสาสมัครใน
ท้องถิ่นมาช่วยสอน เนื่องจากพระสงฆ์มีภาระด้านดูแลการก่อสร้างวัด จึงไม่ค่อยมีเวลามาช่วยสอน
นักเรียน ดังนี้

...เมื่อมีเด็กนักเรียนเพิ่มมากขึ้น คนไทยที่เรียนวิชาครูมาแต่เมืองไทยก็
อาสาสมัครเป็นครูช่วยสอน ช่วยแบ่งเบาภาระของพระสงฆ์ซึ่งมีภาระด้านดูแล
การก่อสร้างวัดอยู่แล้ว...

(สุวิธนา ปิ่นวิธนะ, สัมภาษณ์, 8 พฤษภาคม 2548)

การเรียนการสอนดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2519 จนกระทั่ง พ.ศ. 2521-2522 การสอนต้อง
หยุดชะงักไปชั่วคราว เนื่องจากประสบปัญหาเรื่องสถานที่เรียน ทั้งพระสงฆ์และชาวไทยในชุมชน
ต้องทุ่มเทเวลาให้กับการก่อสร้างอุโบสถชั้นบน ดังข้อมูลที่ว่า

...ช่วงปี พ.ศ.2521-2522 การเรียนการสอนต้องหยุดไปชั่วคราว เพราะทั้ง
พระสงฆ์และฆราวาสต้องทุ่มเทเวลาให้กับการก่อสร้างอุโบสถศาลาชั้นบน...

(พระมหาฝ้าย, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

ต่อมาพระธรรมราชานุวัตร(กมล โกวิท) หรือหลวงเตี้ย เดินทางมารับตำแหน่งหัวหน้าคณะ
สงฆ์วัดไทยลอสแอนเจลิส ได้ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจให้คนไทยกลับมามีร่วมใจกันก่อสร้าง
วัด รวมทั้งได้ริเริ่มการสอนหนังสือ ควบคู่ไปกับการก่อสร้างวัดอีกครั้งหนึ่ง โรงเรียนพุทธศาสนาวัน
อาทิตย์จึงเปิดสอนอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2523 ดังปรากฏข้อมูล ดังนี้

...หลวงเตี้ยก็หันมาดำเนินงานที่ท่านรักอีกอย่างหนึ่ง คืองานสอนหนังสือ
ควบคู่ไปกับการก่อสร้างวัด...

(บุญเลิศ บุญสุขะ, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2548)

...โรงเรียนวัดไทย เกิดขึ้นได้ก็เพราะเป็นความเมตตากรุณาของหลวงเตี้ย ที่
คิดถึงเด็กไทยที่เกิดในอเมริกาให้มีโอกาสเรียนภาษาไทย และขนบธรรมเนียม
ประเพณีไทย...

(นวลมณี ศรีบุญเรือง, 2539:14)

ในระยะแรกโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดไทยลอสแอนเจลิส เปิดสอนทุกวันอาทิตย์
เวลา 13.00 - 15.00 น. ต่อมาได้ขยายเวลาเรียนออกไปอีกครั้งชั่วโมง เป็นเลิกเรียน เวลา 15.30 น.

ในส่วนของวิชาที่สอน เดิมสอนวิชาภาษาไทย และวิชาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาแก่เด็ก ต่อมาจึงได้มีการเปิดสอนวิชาแกะสลักผลไม้ และการทำอาหารไทยแก่ผู้ปกครองที่มาส่งบุตรหลาน ให้ได้ใช้ช่วงเวลาที่รอคอยให้เป็นประโยชน์ ดังที่มีผู้ให้ข้อมูลดังนี้

...โรงเรียนวัดไทยลอสแอนเจลิส มีการเปิดสอนวิชาแกะสลักผักผลไม้ ทำอาหารไทย เพื่อช่วยให้พ่อแม่ผู้ปกครองใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ระหว่างรอลูกเรียน เมื่อก่อนมีครูเรณู หิรัญรัตน์ เป็นคนสอน เดียวนี้ ครูเสาวภา อัลไบรท์ เป็นครูผู้สอนเอง...

(เสาวภา อัลไบรท์, สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2548)

ต่อมาได้มีการเปิดสอนวิชานาฏศิลป์ไทยและดนตรีไทยขึ้น เนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครองเห็นว่า จะเป็นประโยชน์ต่อการปลูกฝังเยาวชนไทยให้เห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย รวมทั้งนาฏศิลป์และดนตรีไทยจะช่วยกล่อมเกลาให้เด็กมีจิตใจที่อ่อนโยน ดังนี้

...ประมาณปี 2525 ทางโรงเรียนได้เปิดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ขึ้นมา และต่อมาก็มีการสอนดนตรีไทยด้วย เพราะผู้ปกครองให้ความสนใจกันมาก และเห็นว่าจะช่วยปลูกฝังให้เด็กยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณี อันดีงามของไทย...

(กังวาล เกิดผล, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2548)

การสอนวิชาดนตรี ศิลปะ และแกะสลักผลไม้ เป็นแนวทางที่ล้วนจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนความเป็นไทย ดังที่ พระธรรมราชานุวัตร (2535:8) ได้กล่าวไว้ว่า

...ในวันเสาร์-อาทิตย์ มีสอนวิชาดนตรี ศิลปะการเขียน และสลักผักผลไม้ ซึ่งล้วนแต่รักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยมอบให้แก่เด็กๆ เหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง...

ในช่วงเวลาต่อมา โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดไทยลอสแอนเจลิส ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ไทยลอสแอนเจลิส" โดยตัดคำว่า "วันอาทิตย์" ออกเนื่องจากทางโรงเรียนเปิดสอนทั้งวันเสาร์และวันอาทิตย์ ดังนี้

...ช่วงปี 2530 มีการเปลี่ยนชื่อ โรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิส
 ลอสแอนเจลิส เป็นโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิส เพราะเปิดสอนทั้ง
 วันเสาร์และวันอาทิตย์...

(พระมหาฝ้าย, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

การดำเนินงานของโรงเรียนวัดไทยลอสแอนเจลิสได้ดำเนินต่อไป จนกระทั่งในปี พ.ศ.2531
 หลวงเตี้ย (พระธรรมราชานุวัตร) ได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าคณะสงฆ์วัดไทยลอสแอนเจลิส
 พระราชธรรมวิเทศ เดินทางมารับตำแหน่งหัวหน้าคณะสงฆ์แทน และเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน
 แทนโดยตำแหน่ง พระมหานุกุลเริ่ม กิตติญาโณ เป็นรองผู้อำนวยการ ทำหน้าที่ดูแลและ
 ประสานงานในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนทั้งหมด ดังนี้

...เมื่อหลวงเตี้ยลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าคณะสงฆ์ พระราชธรรมวิเทศมา
 ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะสงฆ์แทน มีพระมหานุกุลเริ่ม เป็นรองผู้อำนวยการ
 ดูแลโรงเรียน...

(พระมหาสุมนต์ธรรมวงศ์, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2548)

ปัจจุบัน โรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิส มีพระมหาสุมนต์ธรรมวงศ์ เป็นผู้ดูแล
 โรงเรียน และมีครูศรีประภา ธรรมปริदानนท์ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่

อาจกล่าวได้ว่าจุดเริ่มของการจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจ
 ลิส เกิดขึ้นจากความต้องการของชาวไทยในชุมชนไทยลอสแอนเจลิส และความร่วมมือร่วมใจ
 ของทุกคนในชุมชน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง และมีพระสงฆ์เป็นแกนนำ แม้ในระยะแรกอาจจะม
 ีอุปสรรคบ้าง แต่ด้วยความต้องการที่จะให้การรักษาและสืบทอดความเป็นไทยยังคงอยู่ จึงทำให้
 ทุกฝ่ายร่วมมือกันจนสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องมากกว่า 20 ปี

การจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิส ภาคฤดูร้อน

การจัดการศึกษาโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิสในภาคฤดูร้อน เกิดขึ้นเมื่อ
 การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิส ซึ่งเปิดสอนในวันเสาร์และวัน
 อาทิตย์ดำเนินไปได้ระยะหนึ่ง ปรากฏว่าทั้งครูและผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้อันเด็ก

ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากเด็กมีเวลาเรียนน้อย และขาดตำราเรียนที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ดังนี้

...ตลอดเวลาที่มีการเรียนการสอนดำเนินอยู่นั้น ครูก็ดี ผู้ปกครองก็ดี มีความคิดเป็นอันเดียวกันอย่างหนึ่งคือ การเรียนของเด็กๆไม่ก้าวหน้า ผู้ปกครองอยากเห็นลูกๆอ่านหนังสือไทยออก พูดภาษาไทยได้ ครูเองก็อยากจะสอนนักเรียนให้คืบหน้าต่อไป แต่ก็เป็นไปได้ยาก เพราะเด็กเหล่านี้มีเวลาเรียนภาษาไทยเพียงสัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 2 ชั่วโมง...

(พระธรรมราชาอนุวัตร, 2546:116)

สำหรับปัญหาเรื่องเวลาเรียนที่ไม่เพียงพอเนื่องจากมีเวลาเรียนไม่ติดต่อกันพระธรรมราชาอนุวัตร (หลวงเตี้ย) ได้ทดลองเปิดสอนในช่วงฤดูร้อนซึ่งโรงเรียนภาคปกติของสหรัฐอเมริกาจะหยุดเป็นระยะเวลาไม่นาน มาเปิดสอนในภาคฤดูร้อน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ดังนี้

...เราได้เปิดการสอนภาคฤดูร้อนขึ้นมา ได้ขอครูจากกรุงเทพมหานคร 2 ท่าน มาทำการทดลองสอนเป็นปีแรก มีนักเรียนมาสมัคร 26 คน กำหนดเวลาเรียน 4 วัน คือ วันอังคารถึงวันศุกร์ เรียนวันละ 5 ชั่วโมง ปรากฏว่าเด็ก ๆ ที่เรียนในภาคฤดูร้อนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เด็กมีความเข้าใจภาษาไทยมากขึ้น มีความสนิทสนมกับครูเป็นอย่างดี ผู้ปกครองเองก็พอใจ...

(พระธรรมราชาอนุวัตร, 2546:116)

นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยยังไม่ดีเท่าที่ควร อุปสรรคคือเรื่องตำราเรียนและเวลาเรียน เนื่องจากตำราเรียนที่ใช้เป็นหนังสือที่เป็นหนังสือเรียนสำหรับเด็กในเมืองไทย จึงไม่เหมาะกับเด็กในสหรัฐอเมริกาที่มีสภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างจากเด็กในเมืองไทย

...เดิมใช้หนังสือเรียนที่แต่งขึ้นในเมืองไทย แต่เด็กนั้นเกิดในอเมริกา เมื่อนำหนังสือมาใช้ในการสอนจึงไม่เหมาะสมแก่เด็กในแอล.เอ หลวงเตี้ยจึงพยายามหาผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในเรื่องนี้....

(สุวัฒนา ปิ่นวัฒนะ, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

ปัญหาเกี่ยวกับตำราเรียนเป็นเรื่องที่พระธรรมราชาอนุวัตร (หลวงเตี้ย)กังวลใจมาก เมื่อได้พบกับ ดร.สุรพล สุตารา ซึ่งเดินทางมาสหรัฐอเมริกา และพักอยู่ที่วัดไทย ประมาณปี พ.ศ.2526 จึงได้ปรึกษาหารือกัน เมื่อ ดร.สุรพล สุตารา เดินทางกลับเมืองไทย ได้นำปัญหาดังกล่าวไปปรึกษากับผู้ช่วยศาสตราจารย์จำรูญ ณ ระนอง รองคณบดี ฝ่ายกิจการนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในขณะนั้น จึงได้แจ้งให้รองศาสตราจารย์ไชสิทธิ์ปราโมช ณ อยุธยาทราบ จึงได้มีการติดต่อประสานงานกันขึ้น ดังนี้

...ในปี 2527 มีคณะอาจารย์มาทำการสอน และวิจัยสภาพการณ์ที่เป็นไปได้สำหรับเป็นแนวในการวางหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยขึ้น โดยศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ ศาสตราจารย์ ประภาศรี สีหอำไพ รองศาสตราจารย์ไชสิทธิ์ ปราโมช ณ อยุธยา อาจารย์วรวรรณ ทวีศิลป์ และอาจารย์สาทร่าย แดงนาวา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าแล้วกลับไปวางหลักสูตรวางโครงการเรียนการสอน พร้อมกับเขียนตำรับตำราขึ้นมา...

(พระธรรมราชาอนุวัตร, 2546:120)

การริเริ่มดังกล่าวสอดคล้องกับที่ รองศาสตราจารย์ไชสิทธิ์ ปราโมช ณ อยุธยา ผู้อำนวยการ โครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คนปัจจุบัน ได้เล่าให้ฟังว่า อาจารย์สุรพล สุตารา ไปที่วัดไทยลอสแอนเจลิส ไปคุยกับหลวงเตี้ย ท่านปรารถนาว่าอยากได้ครูมาช่วยสอนภาษาไทย ที่แอล.เอ. ซึ่งที่นั่นมีโรงเรียนพุทธศาสนาวันเสาร์อาทิตย์อยู่แล้ว แต่ว่าท่านเห็นว่าเด็กอาทิตย์หนึ่งมาเรียนที่ เรียนแล้วก็ลือ ช่วงปิดเทอมฤดูร้อนว่างๆอยากได้ครูไปช่วยสอนทุกวันเผื่อจะดีขึ้น อาจารย์สุรพลกลับมาเมืองไทยเห็นว่าที่เหมาะสมที่สุดน่าจะเป็นคณะครุศาสตร์ จึงประสานมาที่อาจารย์จำรูญ ณ ระนอง รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตในขณะนั้น ว่าต้องการครูสอนภาษาไทย อาจารย์ไชสิทธิ์ จึงช่วยรับมาพูดคุยกับอาจารย์ ประภาศรี และอาจารย์สุมน เขียนจดหมายไปถึงหลวงเตี้ยอาสาสมัครไปช่วยในรูปแบบไปสอนและวิจัยเมื่อปี 2527 (ไชสิทธิ์ ปราโมช ณ อยุธยา, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2549)

จากการสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์กิตติคุณสุมน อมรวิวัฒน์ (สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2549) พบว่า กระบวนการจัดทำหลักสูตร มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

ระยะเริ่มต้นของการจัดทำหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรเริ่มต้นตั้งแต่พระเทพโสภณ (พระธรรมราชาอนุวัตร) มาติดต่อคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะทำงานทั้งหมด 5 ท่าน ได้แก่ ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุมน อมรวิวัฒน์ ศาสตราจารย์ประภาศรี สีหอำไพ รองศาสตราจารย์ไชยศิริ ปราโมช ณ อยุธยา รองศาสตราจารย์ทีศนา เขมมณี และอาจารย์วรวรรณ ทวีศิลป์ อาจารย์ สิรพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์ (ซึ่งขณะนั้นทั้ง 2 ท่านเป็นนิสิตปริญญาโท) ได้เตรียมการจัดทำหลักสูตรเพื่อไปสอนช่วงปิดภาคฤดูร้อนที่โรงเรียนพุทธศาสนาวันไทยลอสแอนเจลิส โดยที่ยังไม่มีโอกาสศึกษาสภาพความต้องการของชุมชน ดังที่ปรากฏในคำสัมภาษณ์ของศาสตราจารย์กิตติคุณ สุมน อมรวิวัฒน์ ดังนี้

...ยังไม่ทราบว่า จะไปอยู่ 3 เดือน สอน summer ไม่มีโอกาส survey ก่อน ไม่มีโอกาสไปศึกษาความต้องการของชุมชน ตามทฤษฎีหลักสูตรเลย วิธีการที่ใช้ คือ R & D & R (Research Development Research) เริ่มแรกที่เดียวออกแบบว่า ยังไม่รู้ว่ามีพื้นฐานของเด็กที่มาเรียนเป็นอย่างไร ก็จะมีเด็กที่ พ่อแม่ไทย พ่อแม่ฝรั่ง แม่ไทย พ่อไทยแม่ฝรั่ง เด็กที่พูดภาษาไทยที่บ้าน เด็กที่พูดภาษาอังกฤษที่บ้าน มีความแตกต่างระหว่างบุคคลมาก พื้นฐานที่เรียน ก็แตกต่างกันมาก...

(สุมน อมรวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2548)

เนื่องจากยังไม่ทราบสภาพที่แท้จริงของเด็ก ในระยะแรกคณะทำงานจึงได้ใช้วิธี Grouping แบ่งกลุ่มเด็ก เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก คือเด็กกลุ่มที่ไม่รู้ภาษาไทยเลย เด็กกลุ่มที่สอง คือเด็กกลุ่มที่ฟังภาษาไทยได้ แต่ก็ไม่รู้ภาษาไทยเลย และเด็กกลุ่มที่สาม คือเด็กกลุ่มที่พูด ฟัง รู้ภาษาไทยบ้าง แต่ไม่มาก

สำหรับระยะเวลาเตรียมการมีเวลาเพียง 1 เดือน ต้องเตรียมทุกอย่างหมดจึงได้มีการระดมนิสิตปริญญาโท ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มาช่วย โดยออกแบบหลักสูตรเป็นหน่วย มีลักษณะเป็น หน่วยการสอน (Teaching Unit) จะมีสาระการเรียนรู้ แบ่งเป็น

1. ภาษาไทย
2. วัฒนธรรมไทย
3. พระพุทธศาสนา
4. ประเพณี พิธีกรรม
5. มารยาทไทย

โดยนำสาระการเรียนรู้ มาสร้างหน่วยการเรียนรู้ โดยใน 1 หน่วย ก็จะบูรณาการทั้งขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา ภาษาไทย บูรณาการเนื้อหา แต่ละหน่วยจะแบ่งเป็น 3 ระดับ ตามกลุ่มที่กำหนดไว้ ออกแบบแต่ละหน่วยมีวัตถุประสงค์ เนื้อหาตามลำดับของภาษาไทย ทั้งทางด้านหลักภาษาและการใช้ภาษาไทย เอาวัฒนธรรม พุทธศาสนา มารยาทชาวพุทธ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ข้อพึงปฏิบัติ ไม่พึงปฏิบัติ (Do & Don't) แทรก แต่หลักคือภาษาไทย มีประมาณ 26 หน่วย แล้วจึงนำไปทดลองใช้ในการสอนภาคฤดูร้อนที่โรงเรียนพุทธศาสนาวันไทย ลอสแอนเจลิส ดังที่ศาสตราจารย์กิตติคุณสุนน อมรวิวัฒน์ได้กล่าวไว้ว่า

...มีหลักสูตรขึ้นเครื่องบินไป หลักสูตรทำกว้างๆ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์ สิ่งที่ต้องการเน้น กิจกรรม สื่อ ที่ทุ่มเทมากที่สุดคือ สื่อ ทำสื่อ ภาษาไทยไปเทียบ ไปแบบกะเหรี่ยงเลยแหละ ทำสื่อพื้นฐาน บัตรคำ แถบ ประโยค เอาไปเยอะ ไปเขียนที่โนน เตรียม Pre-test เพื่อวัดความรู้ของเด็ก ไม่อย่างนั้นแบ่งเด็กไม่ได้...

(สุนน อมรวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2549)

ชั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้

จากการสัมภาษณ์ศาสตราจารย์กิตติคุณสุนน อมรวิวัฒน์ (สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2549) ท่านเล่าให้ฟังว่า เมื่อไปถึงก็มีหลักสูตรหลวมๆกว้างๆ แล้วก็สื่อเต็มห้อง หลวงเตี้ยยกห้องให้ห้องหนึ่งก็ทำงานกันอยู่ในนั้น พอไปถึง ศาสตราจารย์กิตติคุณสุนน อมรวิวัฒน์ ทำหน้าที่ครูใหญ่ ก็จะไม่เคร่งครัดในเรื่องหลักสูตรมากนัก แต่จะต้องไปทำความรู้จักชุมชน ไปคุยกับพระ หลวงเตี้ยก็จะเป็นศิษยานุศิษย์อย่างดี ท่านจะดูแลทั้งหมดทุกอย่าง คณะครูก็จะไปพูดคุยกับหัวหน้าชุมชน ผู้นำชุมชน ไปคุยกันเวลาที่เขามาที่วัด ไปคุยกับเด็กๆ ในระยะแรกมีเด็กประมาณ 50 กว่าคน ท่านได้เล่าบรรยากาศในการเรียนให้ฟัง ดังนี้

...เริ่มต้นมีนักเรียน 50 กว่าคน แล้วก็ยังไม่มียาการเรียน เราก็ได้ใช้ ศาลา 2 ซึ่ง เป็นศาลาเล็กๆอยู่ตรงโรงเรียนปัจจุบัน ถ้าวันไหนมีศพเข้า ก็ต้องเลิก 3 โมงเย็น เราก็พบว่า Pre-test ของเราใช้ไม่ได้ ต้องใช้วิธีคุยและเขียนกัน 5 คนก็แบ่งกัน ไปๆมาๆไม่ใช่แบ่งตามความสามารถ Ability group ใช้ไม่ได้ เพราะว่าไม่รู้เหมือนกันหมด...

(สุนน อมรวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2549)

ในที่สุดก็ต้องแบ่งกลุ่มเด็กเป็นตามระดับอายุ (Age group) เพราะว่าถ้าแบ่งกลุ่มตามระดับความสามารถ เด็กวัยรุ่นหรือเด็กโตก็จะไม่ยอมไปเรียนร่วมกับเด็กเล็ก เกือบจะเป็นการสอนตามรายบุคคล จึงต้องมีการปรับรูปแบบการสอน ดังนี้

...ไปๆมาๆต้องแบ่งเป็น Age Group(ตามอายุ)เพราะถ้าแบ่งตาม Ability group(ความสามารถ) วัยรุ่นก็จะไม่ยอมไปเรียนกับเจ้าตัวเล็ก และเราก็พบว่าหลักสูตรที่เราเตรียมไปกว้างพอ เพราะฉะนั้น พอสอนเสร็จ 4 โมงเย็น กลับมาก็ต้องทำสื่อ ทำวันต่อวันทุกๆที่เตรียมไปเยอะ เพราะต้องมีการปรับเนื้อหาไปเรื่อยๆ...

(สุมน อมรวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2549)

ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างคณะครูกับชุมชนไทยในนครลอสแอนเจลิส เป็นไปด้วยดี เป็นลักษณะความร่วมมือแบบ “บวร” คือ บ้าน วัด โรงเรียน คือทั้ง พระ ครูอาสาสมัคร และผู้ปกครอง ร่วมมือกัน เป็น 3 ประสาน ดังนี้

...ในเดือนแรกๆ ต้องทำสื่อวันต่อวัน ตี 1 ตี 2 กว่าจะได้นอน หลวงเดียจะส่งข้าวต้ม ผู้ปกครองจะส่งอะไรมาให้รับประทาน พอสัก 1 เดือนความสัมพันธ์กับชุมชนดีมาก จะใช้วิธีแบบไทย เข้ามีดพระจะมาช่วยเปิดโรงเรียนให้ เข้ามาครูใหญ่จะไปยืนอยู่หน้าประตูวัด เวลาผู้ปกครองมาส่งเด็กก็จะเดินไปรับแล้วก็ทักทายกัน อาหารกลางวันสำหรับเด็กผู้ปกครองก็จะมีเวรนำมาให้ ทั้งพระครูอาสาสมัคร ผู้ปกครอง ร่วมมือกัน เป็น บวร จริงๆ บ้าน วัด โรงเรียน ช่วยกันหมดเลย เพราะฉะนั้นในส่วนของหลักสูตร การสอน ก็จะปรับไปจนถึง summer...

(สุมน อมรวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2549)

การปรับปรุงหลักสูตร

ในส่วนของ การปรับปรุงหลักสูตรพบว่าในระยะแรก จะมีการปรับปรุงอยู่เรื่อยๆ ดังที่ ศาสตราจารย์กิตติคุณสุมน อมรวิวัฒน์ ได้กล่าวว่า

...เมื่อสิ้นปีที่ 1 ปีที่ 2 เราได้แล้ว เราจักชุมชนแล้ว หลักสูตรเล่มนั้นก็เป็นอย่างอื่นว่า
 ขึ้นหิ้งได้แล้ว คือต้องมาทำใหม่ เราก็เริ่มทำหลักสูตรใหม่ คราวนี้ก็ทำตั้งแต่เด็ก
 เริ่มเรียนไปเรื่อยๆ เป็นหลักสูตรที่ค่อนข้างถูกต้องใช้ได้ดี เราก็ทำแบบฝึกเตรียม
 ไป ทำสื่อ เราได้แล้วในปีที่ 2 เราก็เริ่มจะตั้งตัวได้ พอดีไทยในรัฐอื่นได้ทราบข่าว
 ก็เริ่มเปิดโรงเรียน เขาก็สอนกันตามบุญตามกรรมแต่ต้น พอในปีที่ 3 ก็มีการ
 อบรมครูที่ชิคาโกมีครูจากโรงเรียนวัดต่างๆมาร่วมอบรม โดยท่านเจ้าคุณ
 พรหมวชิรญาณ เป็นผู้จัดอบรมที่วัดธัมมาราม ชิคาโกมีท่าน อาจารย์อำไพ
 อาจารย์ทัศนาศ และอาจารย์สุมน ไปช่วยอบรม...

(สุมน อมรวิวัฒน์, สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2549)

ในส่วนของการปรับปรุงหลักสูตรนั้นยังไม่มีการสร้างหลักสูตรใหม่ หลักสูตรของ
 ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุมน อมรวิวัฒน์ ที่เรียกว่า หลักสูตรระยะสั้น ยังใช้เป็นหลักอยู่ แต่มีการ
 ปรับแบบฝึกทั้งหลาย รวมทั้งมีการปรับแผนการสอน โครงการสอน โดยพยายามยึดตามหลักสูตร
 ของประเทศไทย เช่นมีการปรับเนื้อหา ตามหลักสูตรในเมืองไทยไปแทรก แต่ไม่ได้เป็นหลักสูตร
 ใหม่ อีกส่วนหนึ่งปรับตามกรมการศึกษานอกโรงเรียน คือได้มีการเปิดสอบเทียบความรู้ ชั้น
 ประถม มัธยม รวมทั้งทางกรมการศึกษานอกโรงเรียนก็ได้สร้างหลักสูตรสำหรับเด็กไทยใน
 ต่างประเทศ ขึ้น เราก็ต้องปรับโครงการสอนเพื่อให้เด็กสอบเทียบได้ เนื้อหาในขณะนั้นก็ปรับเป็น 5
 สาระตามหลักสูตรเมืองไทย แต่เนื้อหายังคงเน้นภาษาและวัฒนธรรมไทย จนถึงปัจจุบันมีการปรับ
 โครงการสอนไปแล้ว 2-3 ครั้ง และตอนนี้ก็มีการปรับโครงร่างหลักสูตรแล้ว แต่ยังไม่ได้ลง
 รายละเอียด (ไซสิริ ปราโมช ณ อยุธยา, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2549)

โครงการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย ได้ส่งครูอาสาสมัครภาคฤดูร้อน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 มาจนถึงปัจจุบัน มีครู
 อาสาสมัครไปสอนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดไทยลอสแอนเจลิส ภาคฤดูร้อนแล้วจำนวน
 22 รุ่น

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดโครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรม
 ไทย เริ่มแรกได้สร้างหลักสูตรระยะสั้น และการจัดกิจกรรมบูรณาการเพื่อการสอนภาษาไทยและ
 วัฒนธรรมไทยแก่เด็กไทยในสหรัฐอเมริกา โดยศาสตราจารย์กิตติคุณสุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ
 ต่อมา มีการปรับปรุงหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาบางส่วน และยังคงใช้หลักสูตรนี้ต่อมา
 ขณะเดียวกันโครงการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยก็มีฐานะเป็นหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ประเภทบุคคลภายนอกในต่างประเทศ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้นำหลักสูตรของ กศน. มาใช้สำหรับผู้สอบเทียบความรู้ ได้แก่หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษาสำหรับคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ.2530 จึงได้ใช้ทั้ง 2 หลักสูตรร่วมกัน ในปี พ.ศ.2546 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ยกเลิกการสอบเทียบความรู้ของ กศน. และมีนโยบายพัฒนาหลักสูตรของโครงการฯให้ชัดเจนขึ้น และสามารถให้ประกาศนียบัตรของคณะครุศาสตร์ได้ คณะกรรมการโครงการจึงประชุมพิจารณาร่างหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ และให้เหมาะสมกับเยาวชนไทยในต่างประเทศ เนื่องจากลักษณะของโครงการฯคือการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 นอกจากนี้ยังได้นำกลุ่มสาระ สังคม ศาสนา จริยธรรม กลุ่มสาระดนตรีและนาฏศิลป์มารวมด้วย เพื่อสนองวัตถุประสงค์ของโครงการฯที่ต้องการปลูกฝังความเป็นไทย โดยเน้นเรื่องเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

หลักสูตรการศึกษาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ พุทธศักราช 2546

หลักการ

เพื่อให้การจัดหลักสูตรการศึกษาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของโครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ฯ จึงได้กำหนดหลักการไว้ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อปลูกฝังเอกลักษณ์ไทย
2. เป็นการศึกษาเพื่อคนไทยในต่างประเทศ
3. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
4. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบ

โอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทางด้านภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อในประเทศไทย

1. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์

2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน
3. เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ประกอบด้วยองค์ความรู้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ภาษาไทยและศิลปวัฒนธรรมไทย

2.2 ดนตรีและนาฏศิลป์

สาระการเรียนรู้กลุ่มแรกเป็นพื้นฐานทางภาษาและศิลปวัฒนธรรมที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มสร้างเสริมทักษะเฉพาะสำหรับผู้สนใจทางด้านดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทย

3. กิจกรรมพิเศษ

เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 2 กลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ได้แก่กิจกรรมต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

3.2 กิจกรรมชมรม

3.3 กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์

4. มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศกำหนดไว้เฉพาะ มาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2 กลุ่ม คือ

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 เป็นมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับผู้ ที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 ส่วนมาตรฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นไทย ให้สถานศึกษา พัฒนาเพิ่มเติมได้

5. เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ กำหนดเวลาในการ จัดการเรียนรู้และกิจกรรมไว้ ดังนี้

ภาคฤดูร้อน 8 สัปดาห์

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนโดยเฉลี่ยวันละ 5-6 ชม.

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนโดยเฉลี่ยวันละ 5-6 ชม.

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนโดยเฉลี่ยวันละ 5-6 ชม.

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนโดยเฉลี่ยวันละ 5-6 ชม.

(ไซสิริ ปราโมช ณ อยุธยา, 2547: 35-39)

หลักสูตรโรงเรียนพุทธศาสนาวิศัลไทยลอสแอนเจลิส ภาคฤดูร้อน

ภัทรพร สิงห์ชัย (สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2549) ผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนพุทธศาสนาวิศัลไทย ลอสแอนเจลิสได้กล่าวถึง หลักสูตรโรงเรียนพุทธศาสนาวิศัลไทยลอสแอนเจลิส ภาคฤดูร้อนไว้ว่า ส่วนใหญ่จะนำหลักสูตรของคณะครูศาตร์มาประยุกต์ใช้ ดังนี้

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นอนุบาล

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 3 และชั้นมัธยมศึกษา

สาระการเรียนรู้

1. ภาษาไทยและศิลปวัฒนธรรม
 2. ดนตรีและนาฏศิลป์ไทย
- กิจกรรมพิเศษ
1. กิจกรรมสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
 2. กิจกรรมชมรม
 3. กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์

โครงการสอนระยะยาว

<p style="text-align: center;">สัปดาห์ที่ 1 เมืองไทยของเรา</p> <p>อนุบาล – ตัวเรา</p> <p>ป.1 – การทักทายแบบไทยๆ</p> <p>ป.2 – สวัสดิ์ประเทศไทย</p> <p>ป.3 – ครอบครัวไทย</p> <p>ป.4 – อาชีพของคนไทย</p> <p>ป.5-ป.6 – บ้านเมืองไทย</p> <p>มัธยม – ภาษางามหรู</p> <p>มัธยมพิเศษ – ภูมิศาสตร์ประเทศไทย</p>	<p style="text-align: center;">สัปดาห์ที่ 2 ฉันเป็นคนไทย</p> <p>อนุบาล – ฉันเป็นคนไทย</p> <p>ป.1 – วิถีชีวิตของคนไทย</p> <p>ป.2 – ใส่ใจมารยาท</p> <p>ป.3 – คนไทยซื่อสัตย์และมีน้ำใจ</p> <p>ป.4 – สนทนาภาษาไทย</p> <p>ป.5-ป.6 – สังคมไทย</p> <p>มัธยม – เชิดชูวัฒนธรรมไทย</p> <p>มัธยมพิเศษ – ความหมายในผืนธงไทย</p>
<p style="text-align: center;">สัปดาห์ที่ 3 พระพุทธศาสนา</p> <p>อนุบาล – วัดไทย</p> <p>ป.1 – พุทธประวัติ</p> <p>ป.2 – ภาพวาดพระพุทธศาสนา</p> <p>ป.3 – วันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา</p> <p>ป.4 – ศัพทที่ใช้กับพระสงฆ์</p> <p>ป.5-ป.6 – ศาสนพิธี</p> <p>มัธยม – น้อมนำพระพุทธศาสนา</p> <p>มัธยมพิเศษ – ดำรงอยู่ในศีลธรรม (เบญจศีลเบญจธรรม)</p>	<p style="text-align: center;">สัปดาห์ที่ 4 วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย</p> <p>อนุบาล – เล่นอย่างไทย</p> <p>ป.1 – มารยาทของคนไทย</p> <p>ป.2 – ภูมิปัญญาคนไทย</p> <p>ป.3 – อยู่อย่างไทย</p> <p>ป.4 – สมุนไพรไทย</p> <p>ป.5-ป.6 – วัฒนธรรม 4 ภาค</p> <p>มัธยม – พิทักษ์ความเป็นไทย</p> <p>มัธยมพิเศษ – ภูมิปัญญาประจำท้องถิ่น</p>

<p style="text-align: center;">สัปดาห์ที่ 5 พระมหากษัตริย์</p> <p>อนุบาล – พ่อหลวงของเรา</p> <p>ป.1 – ความเป็นชาติไทย</p> <p>ป.2 – กษัตริย์ในดวงใจประชา</p> <p>ป.3 – พระปิยมหาราช</p> <p>ป.4 – พระมหาชนก</p> <p>ป.5-ป.6 – พระมหากษัตริย์ในอดีต</p> <p>มัธยม – เทิดทูนกษัตริย์ไทย</p> <p>มัธยมพิเศษ – พระเจ้าแผ่นดินกู้ชาติ</p>	<p style="text-align: center;">สัปดาห์ที่ 6 ศิลปะพื้นบ้าน</p> <p>อนุบาล – ชนม อาหารไทย</p> <p>ป.1 – วันแม่และวันเฉลิมฯ</p> <p>ป.2 – วันแม่พาสุขสันต์</p> <p>ป.3 – การละเล่นของไทย</p> <p>ป.4 – การแสดงพื้นบ้านสี่ภาค</p> <p>ป.5-ป.6 – การแสดงพื้นบ้านของไทย</p> <p>มัธยม – วรรณกรรมร่วมอนุรักษ์</p> <p>มัธยมพิเศษ – ศิลปะศาสตร์มวยไทย</p>
<p style="text-align: center;">สัปดาห์ที่ 7 วันสำคัญของไทย</p> <p>อนุบาล – ผลไม้ ดอกไม้ไทย</p> <p>ป.1 – วันสงกรานต์และลอยกระทง</p> <p>ป.2 – ประเทศของฉันทิ่งใหญ่</p> <p>ป.3 – ประเพณีการบวช</p> <p>ป.4 – วันสำคัญของราชวงศ์จักรี</p> <p>ป.5-ป.6 – การเล่นละคร</p> <p>มัธยม – เพิ่มพูนคุณธรรม</p> <p>มัธยมพิเศษ – ดวงใจของพ่อแม่ (วันพ่อ วันแม่)</p>	<p style="text-align: center;">สัปดาห์ที่ 8 วรรณกรรมไทย</p> <p>อนุบาล – นิทานไทย</p> <p>ป.1 – รามเกียรติ์</p> <p>ป.2 – วรรณคดีไทยล้ำค่า</p> <p>ป.3 – พระอภัยมณี</p> <p>ป.4 – ปลาบู่ทอง</p> <p>ป.5-ป.6 สังข์ทอง</p> <p>มัธยม – เลิศล้ำภูมิปัญญา เสภาขุนช้างขุนแผน</p>

ชมรมกิจกรรมพิเศษ (15.45-17.00 น.)

จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี
กีฬา นันทนาการ และการละเล่นของ เด็กไทย	กีฬา นันทนาการ และการละเล่นของ เด็กไทย	กีฬา นันทนาการ และการละเล่นของ เด็กไทย	กีฬา นันทนาการ และการละเล่นของ เด็กไทย
ขับขานหวาน	ขับขานหวาน	นาฏศิลป์	นาฏศิลป์

ไพเราะ	ไพเราะ		
ข้าบขานหวาน	ข้าบขานหวาน	ข้าบขานหวาน	ข้าบขานหวาน
ไพเราะ	ไพเราะ	ไพเราะ	ไพเราะ
ดนตรีไทย (แคน)	ดนตรีไทย (แคน)	ดนตรีไทย (อังกฤษ)	ดนตรีไทย (ขลุ่ย)
วรรณศิลป์	วรรณศิลป์	วรรณศิลป์	วรรณศิลป์

(เอกสารสรุปรายงานของคณะครูอาสาสมัครโรงเรียนวัดไทยลอสแอนเจลิส ภาคฤดูร้อน รุ่นที่ 21 ปีการศึกษา 2547)

อาจกล่าวได้ว่า โรงเรียนพุทธศาสนาวิเทศวิทยาไทยลอสแอนเจลิส เกิดขึ้นได้ด้วยวิสัยทัศน์ของ พระธรรมราชานุวัตร (หลวงเตี้ย) ในการที่จะแก้ปัญหาการเรียนการสอนของโรงเรียนพุทธศาสนาวิเทศวิทยาไทยลอสแอนเจลิสให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามความต้องการของคนในชุมชนไทย โดยได้รับความร่วมมือจากคณาจารย์ในโครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ ของ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ หลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่เปิดสอนส่วนใหญ่ ก็เน้นถึงความเป็นไทยทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรมไทย

2.2 การศึกษาในวัด : รากฐานของการศึกษาไทยในนครชิคาโก

ศาสนาพุทธกับชาวไทยมีความสัมพันธ์แนบแน่น หยั่งรากลึก เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาตั้งแต่อดีต วัฒนธรรมทุกด้านมีรากฐานสำคัญอยู่ในพระพุทธศาสนา วิถีชีวิตของคนไทยจะผูกพันกับพระพุทธศาสนาและวัดไทย แนวคิดดังกล่าว ทำให้ชาวไทยในนครชิคาโก แม้จะมาอยู่ห่างไกลถึงประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ยังตระหนักถึงความสำคัญของวัดไทย ซึ่งเป็นแหล่งบูรณาการการเรียนรู้ที่สำคัญ จึงมีแนวคิดที่จะจัดตั้งโรงเรียนขึ้นในวัดเช่นกัน ดังนี้

...พระสุธีรัตนภรณ์ ได้มีดำริที่จะจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้น เพื่อเป็น สถานศึกษาสำหรับเด็กไทยที่เกิดในชิคาโก ได้เรียนรู้พระพุทธศาสนา ภาษาและวัฒนธรรมไทย โดยเริ่มก่อตั้งโรงเรียนขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2520...

(ไพศาล อินทรกำแหง, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2548)

วัดธัมมมาราม ชิคาโก เป็นศูนย์กลางและรากฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยปลูกฝังความเป็นไทยให้แก่เยาวชนไทยใน

นครชิคาโก ดังที่ พระเทพประสิทธิ์มณฑล หรือปัจจุบันคือ พระพรหมวชิรญาณ (2541: 27) ได้กล่าวไว้ว่า...ถ้านับถึงการปลูกฝังศีลธรรม จรรยา ภาษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และการให้การศึกษาอบรมธรรมะทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดถึงการปลูกฝังและปลูกจิตสำนึกความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ลงสู่ชีวิตจิตใจของเยาวชนและชาวไทยในต่างแดน จนวัดได้กลายเป็นศูนย์รวม มีส่วนช่วยเกื้อกูลให้เกิดความดีงามแก่เยาวชนไทย และชาวพุทธนานาชาติ ทำให้เกิดคุณประโยชน์แก่ชีวิตจิตใจของบุคคลในครอบครัว ในสังคม และในชาติบ้านเมือง ตลอดถึงชาวโลกแล้ว ย่อมเป็นงานที่ประมาณค่ามิได้...

การจัดการศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอภัยวันอาทิตย์ วัดธัมมาราม ชิคาโก จึงได้มีการเปิดสอนครั้งแรกในลักษณะของโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอภัยวันอาทิตย์ ที่เปิดสอนเฉพาะในวันอาทิตย์ และต่อมาก็ได้มีการเปิดสอนเพิ่มเติมในภาคฤดูร้อน

พัฒนาการของการจัดการศึกษา: โรงเรียนพุทธศาสนาวัดอภัยวันอาทิตย์วัดธัมมาราม ชิคาโก

จากการศึกษาพบว่า ในระยะเริ่มต้นการจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอภัยวันอาทิตย์ วัดธัมมาราม ชิคาโก เริ่มมีพิธีเปิดโรงเรียนเป็นครั้งแรก เมื่อวันวิสาขบูชา ในวันอาทิตย์ที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2520 และดำเนินการสอนครั้งแรก เมื่อวันอาทิตย์ที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2520 โดยมีพระ และครูอาสาสมัครในท้องถิ่นเป็นผู้สอน ดังนี้

...พระจะทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา และมีครูอาสาสมัครใน ท้องถิ่นทั้งที่มีความรู้ทางวิชาครู และผู้ที่ทำงานอาชีพอื่น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกพยาบาล มาช่วยสอนวิชาภาษาไทย และวัฒนธรรมไทย...

(สุภาวงศ์ ชาติประดิษฐ์, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2548)

สำหรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอภัยวันอาทิตย์ วัดธัมมาราม ชิคาโก เปิดรับนักเรียนโดยกำหนดอายุไม่ต่ำกว่า 4 ปี จนถึง 12 ปี สามารถเข้าเรียนโดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใดๆ เป็นการศึกษาแบบให้เปล่า ต่อมาเมื่อกิจการด้านการศึกษาได้ขยายตัวมากขึ้น จึงได้ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้ช่วยบริจาคเงินช่วยเหลือเป็นค่าธรรมเนียม เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของวัด

เมื่อเริ่มแรก ได้แบ่งการสอนออกเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นเด็กเล็ก และชั้นเด็กโต โดยเรียนเฉพาะ วันอาทิตย์ ครั้งละ 2 ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่เวลา 13.00 – 15.00 น. สำหรับวิชาที่ใช้ในการเรียน ได้กำหนดให้เรียนวิชาภาษาไทยเป็นหลัก นาฏศิลป์ไทย และศิลปะการป้องกันตัวแบบไทยเป็นวิชาเลือก ส่วนการสอนวิชาด้านศาสนา ศิลธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทยนั้น ถึงแม้จะเป็นวัตถุประสงค์เบื้องต้นในการอบรมสั่งสอนของโรงเรียนก็ตาม แต่ใช้วิธีการสอดแทรกเข้าไปในวิชาต่างๆตามความเหมาะสม ซึ่งคาดว่าจะได้ผลดีมากกว่าการสอนโดยตรง (ไพศาล อินทรกำแหง, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2548)

กิจการโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ดำเนินการมาด้วยดี เนื่องจากชุมชนไทยใน นครชिकाโกขยายตัวมากขึ้นเรื่อยๆ จึงมีผู้ปกครองนำบุตรหลานมาสมัครเรียนเพิ่มขึ้น จึงได้มีการปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมมาโดยตลอด

ในปี พ.ศ. 2523 ทางวัดธัมมาราม โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และคณะผู้ปกครอง ได้ร่วมกันพิจารณาจัดตั้ง กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนขึ้น ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ตั้งเป็น คณะกรรมการโรงเรียนชุดแรกในปี พ.ศ.2524 และได้ดำเนินการช่วยเหลือโรงเรียน แบ่งเบาภาระของวัด มาจนปัจจุบัน จนถือได้ว่าเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งของโรงเรียน (ดร.พระมหาพยอม, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2548)

ต่อมาในปี พ.ศ.2526 คณะกรรมการวัดได้ตกลงซื้อสถานที่ตั้งวัดแห่งใหม่ (คือสถานที่ตั้งวัดในปัจจุบัน) โรงเรียนจึงต้องย้ายตามมาด้วย ทำให้เกิดความไม่สะดวกด้านสถานที่ และการดำเนินการเรียนการสอนบ้างเล็กน้อย

...ช่วงที่ย้ายวัดมาที่ใหม่ก็วุ่นวายบ้าง เพราะต้องย้ายโรงเรียนตามมาด้วย แต่ทุกอย่างก็ผ่านไปได้ด้วยดี...

(แสง ชำนาญกิจ, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

เมื่อย้ายสถานที่ใหม่ ก็ได้มีการจัดการบริหารโรงเรียนใหม่ด้วย โดยกำหนดให้ เจ้าอาวาส เป็นผู้อำนวยการ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายต่างๆเป็นพระสงฆ์ กรรมการกลางและเจ้าหน้าที่ประจำแผนกต่างๆทำหน้าที่บริหาร ส่วนคณะครูและกลุ่มผู้ปกครอง คงไว้ตามเดิม รวมทั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรขึ้นคณะหนึ่งด้วย (ดร.พระมหาพยอม, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2548)

ในปี พ.ศ.2527 คณะผู้บริหารโรงเรียน และคณะกรรมการหลักสูตรภาษาไทยได้ประชุมปรึกษากับตัวแทนคณาจารย์จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งขณะนั้นกำลังดำเนินการทดลองสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย ในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทย ลอสแอนเจลิส เพื่อหาแนวทางปรับปรุงหลักสูตรภาษาไทยสำหรับเด็กไทยในต่างแดนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น รวมทั้งได้จัดให้มีวิชาพุทธศาสนาไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนด้วย เพื่อสอนภาษาไทยและพุทธศาสนาควบคู่กัน (ไพศาล อินทรกำแหง, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2548)

ในปี พ.ศ.2528 โรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทย วัดธัมมมาราม ชิคาโก เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการจัดทำหลักสูตรภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยสำหรับเด็กไทยในต่างแดน เมื่อวันที่ 22 – 24 มิถุนายน 2528 เพื่อจัดหาหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สำหรับโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทย ของวัดไทยในสหรัฐอเมริกา มีตัวแทนผู้บริหารและคณะครูจากวัดไทยทั่วสหรัฐอเมริกา เข้าร่วมประชุมกับคณาจารย์จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลจากการประชุมคือ ที่ประชุมได้ตกลงให้ใช้หลักสูตรที่ทดลองในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทย ลอสแอนเจลิส นำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนแต่ละแห่งตามความเหมาะสม การประชุมครั้งนี้เกิดขึ้นได้ด้วยการติดต่อประสานงานของ พระราชรัตนภรณ์ (พระพรหมวชิรญาณ) เจ้าอาวาสวัดธัมมมาราม ชิคาโก (ศาสตราจารย์กิตติคุณสุนน อมรวัดฉนวน, สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2549) ซึ่งสอดคล้องกับที่ รองศาสตราจารย์ไชศิริ ปราโมช ณ อยุธยา (สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2549) ได้กล่าวไว้ว่า พระพรหมวชิรญาณ ได้ติดต่อมาให้จัดอบรมทั้งพระและฆราวาสที่วัดธัมมมาราม ชิคาโก

ในปี พ.ศ.2529 โรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทย วัดธัมมมาราม ชิคาโก ได้ขยายตัวขึ้น จึงได้มีการปรับปรุงงานด้านการบริหารขึ้นใหม่ ส่วนคณะครูผู้สอนนั้นเป็นอาสาสมัครผู้มีจิตศรัทธามาสอนให้ ส่วนการเรียนการสอนยังคงเป็นเช่นเดิม คือ ภาษาไทยเป็นหลัก วิชาพุทธศาสนา นาฏศิลป์ และศิลปะการป้องกันตัวเป็นวิชาประกอบ นอกจากนี้เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ประเพณีไทยมากขึ้น ทางโรงเรียนจึงได้จัดให้มีวิชาศาสนาพิธี เพื่อดำเนินการสอนอีกคาบหนึ่ง โดยนักเรียนทุกห้องจะต้องเข้าเรียนในโบสถ์อย่างน้อย 2 คาบต่อ 1 เดือน สลับกันไป (ไพศาล อินทรกำแหง, สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2548)

ปัจจุบัน โรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทย วัดธัมมมารามชิคาโกยังคงจัดการเรียนการสอนแก่เด็กไทยในนครชิคาโกตลอดมา โดยมีครูอาสาสมัครในท้องถิ่นมาช่วยสอนในวันอาทิตย์

โรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ วัดธัมมาราม ชีคาโก จึงนับเป็นศูนย์กลางสำคัญ ในการทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาวิชาภาษาไทย พุทธศาสนา ศิลปกรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ไทยมาโดยตลอด นับแต่เริ่มก่อตั้งโรงเรียนมาจนถึงปัจจุบัน

การจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์วัดธัมมาราม ชีคาโก ภาคฤดูร้อน

การจัดการศึกษาโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์วัดธัมมาราม ชีคาโก ในภาคฤดูร้อน เกิดขึ้น เมื่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ ซึ่งเปิดสอนในวันอาทิตย์ดำเนินไปได้ระยะหนึ่ง โดยเริ่มเปิดสอนเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2530

สืบเนื่องจากการที่โรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ วัดธัมมาราม ชีคาโก ภายใต้การนำของ พระราชรัตนภรณ์ (พระพรหมวชิรญาณ) ได้จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการจัดทำ หลักสูตรภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยสำหรับเด็กไทยในต่างแดน โดยได้ประสานกับคณาจารย์ จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้พบว่าการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน พุทธศาสนา วัดไทยลอสแอนเจลิส ดำเนินไปได้ด้วยดี พระราชรัตนภรณ์ เจ้าอาวาสวัดธัมมาราม และคณะกรรมการโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ วัดธัมมาราม ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงมีความคิดสอดคล้องกันว่าควรมีการจัดการศึกษาโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ ภาคฤดูร้อนขึ้น จึงได้ประสานมายังคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อส่งครู อาสาสมัคร ไปสอนนักเรียนในภาคฤดูร้อน จึงทำให้สามารถเปิดโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ วัดธัมมาราม ภาคฤดูร้อนขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ.2530 ดังปรากฏข้อมูล ดังนี้

...โครงการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ ได้เริ่มส่งครู อาสาสมัครภาคฤดูร้อนไปสอนที่โรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ วัดธัมมาราม ชีคาโก เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2530...

(ไซลิริ ปราโมช ณ อยุธยา, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2549)

สำหรับระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ วัดธัมมาราม ภาคฤดูร้อน จะเริ่มสอนตั้งแต่วันอังคารถึงวันศุกร์ สัปดาห์ละ 4 วัน ระยะเวลา 12.30 – 17.30 น. เป็นระยะเวลาประมาณ 2 เดือน ดังนี้

...การสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในสหรัฐอเมริกา ภาคฤดูร้อน ที่จัดขึ้น โดยความร่วมมือระหว่างวัดธัมมมาราม กับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยนั้น จะสอนเป็นเวลา 2 เดือน สอนสัปดาห์ละ 4 วัน ตั้งแต่วัน อังคารถึงวันศุกร์ ระหว่างเวลา 12.30 – 17.30 น. ...

(สุนันทา กิจสุวรรณ, 2534: 42)

นอกจากนี้ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยังได้มีการส่งครูประจำการ 1 ปี มา ช่วยสอนทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีไทยด้วย ดังนี้

...อาจารย์สงบศึก ธรรมวิหาร และครูปิยะนุช นาคคง มาปฏิบัติงานเมื่อเดือน มีนาคม 2532 ทั้งสองท่านก็ได้มาปลูกสร้างคามนิยมในดนตรีและนาฏศิลป์ ไทยให้เพิ่มสูงขึ้นในหมู่ชาวไทยในนครชิคาโก โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น ทำให้ เขาเหล่านั้นสามารถแสดงเอกลักษณ์ของไทยอันนี้ไว้ในต่างแดนได้อย่างเต็ม ภาควงมิ...

(โรงเรียนวัดไทยในอเมริกา, 2534: 44)

โครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยได้ส่งครูอาสาสมัครภาคฤดูร้อน ไปสอนที่โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดธัมมาราม ภาคฤดูร้อน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 จนถึงปัจจุบัน รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 20 รุ่น

หลักสูตรโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ภาคฤดูร้อน วัดธัมมาราม ชิคาโก

สัปดาห์	ระดับอนุบาล	ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้น ป.1-3)	ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้น ป.4-6)
1	ตัวเรา	ตัวเราและเพื่อน	เมืองไทยของเรา
2	ครอบครัวของเรา	ครอบครัวไทย	ท่องเที่ยวทั่วไทย
3	เพื่อนๆของเรา	อาหารและผลไม้ไทย	วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทย
4	ผลไม้ พืชผักไทย	มารยาทไทย	พระมหากษัตริย์ไทย
5	วัดของเรา	ประเทศไทย	ศิลปะพื้นบ้าน
6	เมืองไทยของเรา	วันแม่	พระพุทธศาสนา

7	ตัวเลขไทย	วิถีชีวิตไทย	วรรณกรรมของไทย
8	อักษรไทย	ภูมิปัญญาไทย	วันสำคัญของไทย

หมายเหตุ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการภาษาไทย สังคม วัฒนธรรม และศิลปะ

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (เวลา 15.00-16.00 น.)

ช่วงเวลา	ชื่อกิจกรรม
มิถุนายน-สิงหาคม	เกมและนันทนาการ
	งานประดิษฐ์
	ศิลปะป้องกันตัว
	การร้องเพลงคุณธรรม
	กีฬาสำหรับเด็ก
	ศึกษานอกสถานที่
	แม่ไม้มวยไทย
	คัดไทย
	การละเล่นของเด็กไทย
	แอโรบิคมวยไทย
	นาฏศิลป์
	สวนผักรักไทย
	แม่ไม้มวยไทย
	กีฬาสี่

(สัมฤทธิ์บัตรฐาน 2547 โรงเรียนพุทธศาสนาวินาศิตย ภาควัดคู้ออน วัดธัมมาราม นครซิกาโก, 2547: 59-61)

3. การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา

เนื่องจากเด็กไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา จำเป็นต้องเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียนของประเทศสหรัฐอเมริกา การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยในประเทศสหรัฐอเมริกาขณะนี้จึงทำได้เพียงการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษานอกระบบโรงเรียน

สำหรับการศึกษาตามอัยาศัยนั้นบ้านและครอบครัวนับเป็นจุดเริ่มของการจัดการศึกษาที่สำคัญที่สุด นอกจากนั้น วัดและชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกาก็เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ความเป็นไทยที่สำคัญอีกด้วย

3.1 การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส

บ้าน: จุดเริ่มการศึกษา

บ้าน เป็นแหล่งเรียนรู้ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุด โดยมีพ่อแม่และคนในครอบครัวไม่ว่าจะเป็น ปู่ย่าตายาย พี่ป้าน้าอา ที่จะช่วยเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็ก ถ้ามีการเริ่มต้นที่ดี เด็กก็สามารถจะเรียนรู้ได้ดีตามไปด้วย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ชาวไทยในนครลอสแอนเจลิสตระหนักถึงความสำคัญของการให้การศึกษาแก่เด็กไทย จึงเริ่มสอนให้เด็กเรียนรู้ตั้งแต่ที่บ้าน โดยมีพ่อแม่ ครอบครัว เป็นผู้ถ่ายทอดและปลูกฝังความเป็นไทยให้แก่เด็ก ดังนี้

...พ่อแม่ต้องปลูกฝังให้ลูกรักความเป็นไทย เห็นคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรมไทย ภาษาไทย...

(บุญเลิศ บุญสุขะ, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2548)

...พ่อแม่ต้องปลูกฝัง สอนลูกให้ใช้ภาษาไทย รู้จักวัฒนธรรมไทย เคารพผู้ใหญ่ กตัญญูต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ รู้จักกราบไหว้...

(ประชา ลัทธธรรม, สัมภาษณ์, 8 พฤษภาคม 2548)

...ครอบครัวต้องอบรมสั่งสอนให้รู้จัก ให้เด็กมีกิจกรรมยามว่างที่อ่อนน้อม สุภาพ รู้จักประเพณี วัฒนธรรมไทย...

(โสภณ คุ่มรุ่งเรือง, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2548)

นอกจากนี้พ่อแม่ยังต้องเป็นผู้ช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก ทั้งในด้านการใช้สื่อต่างๆ เช่น เทป ซีดี รายการโทรทัศน์ไทย และพาเด็กกลับไปเยี่ยมญาติที่เมืองไทยเพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรง ดังนี้

...พ่อแม่สอนลูก ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยกับลูก พาลูกกลับไปเยี่ยมญาติที่เมืองไทยทุกปี กลับไปพูดภาษาไทยกับตายาย ลูกพูดภาษาไทยได้ เขียนพอได้ มีสื่อต่างๆ ให้ลูกได้เรียนรู้ เช่น CD ไทย ละครไทย เพลงไทย คู่มือการโทรทัศน์ไทย...

(วสิวรรณ ธนพงษ์, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2548)

จึงอาจกล่าวได้ว่าบ้านเป็นจุดเริ่มต้นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ โดยมีพ่อแม่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ที่จะทำให้เด็กได้รับความรู้และการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไทย รวมทั้งมีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสรับรู้และตระหนักถึงความเป็นไทยที่สำคัญ

วัด: ศูนย์กลางการศึกษา

ตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา วัดนับเป็นแหล่งการศึกษาที่สำคัญ ทั้งในการศึกษาด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และวิทยาการทั้งหลาย แม้ปัจจุบันรัฐจะเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน แต่วัดก็ยังคงเป็นสถานที่จัดการศึกษาอบรมแก่เยาวชนที่สำคัญ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ดังที่ สมคิด จิระทัศนกุล (2540: 24) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่และความสำคัญของวัดไว้ ดังนี้

1. วัดในฐานะตัวแทนความมั่นคงของแผ่นดิน
2. วัดในฐานะสถาบันผู้สืบทอดศาสนาให้ยั่งยืน
3. วัดในฐานะสถานที่ให้การศึกษา
4. วัดในฐานะที่พึ่งทางกายและใจของสังคม

จากบทบาทหน้าที่ของวัดที่สำคัญดังกล่าว จึงเห็นได้ว่านอกจากวัดจะเป็นแหล่งเผยแผ่พระพุทธศาสนาแล้ว วัดยังเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเยาวชนและบุคคลทั่วไปด้วย แนวคิดดังกล่าวจึงนำมาซึ่งการจัดการศึกษาในวัดไทยลอสแอนเจลิส ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการจัดการศึกษาที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาพบว่า วัดไทยและชุมชนไทยในนครลอสแอนเจลิส มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษา เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่มักจะมาพาลูกหลานมาที่วัดจึงทำได้

เรียนรู้ประเพณีและวัฒนธรรมจากวัด รวมทั้งได้เรียนภาษาไทยที่โรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทย
ลอสแอนเจลิสด้วย ดังปรากฏข้อมูล ดังนี้

...พ่อแม่พาลูกมาทำบุญ ถวายสังฆทาน ทำบุญวันเกิด วันตาย เวลาทำงาน
ประเพณี เช่น งานสงกรานต์ ก็จะมารวมตัวกัน เด็กก็ได้เห็นได้เรียนรู้ประเพณี
วัฒนธรรม...

(พระราชธรรมวิเทศ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2547)

...วัดเป็นศูนย์กลาง เด็กเรียนรู้ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ภาษา ดนตรี
นาฏศิลป์ไทย...

(สุพิน ชูรัตนธรรม, สัมภาษณ์, 1 พฤษภาคม 2548)

วัดไทยลอสแอนเจลิส จึงนับว่าเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่สำคัญ สำหรับเยาวชน อีกทั้ง
ชาวไทยในชุมชนไทย ยังได้มีโอกาสมาพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เด็กได้มา
พบปะคนไทย ได้เรียนรู้ภาษาไทย ประเพณีไทย จากคนไทยในชุมชนไทยที่วัดไทย
(โสภณ คุ้มรุ่งเรือง, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2548)

นอกจากนี้วัดไทยลอสแอนเจลิส ยังมีตลาดนัดที่มีร้านอาหารไทย ผลไม้ และขนมไทย
สำหรับให้บริการแก่ผู้ที่มาทำบุญที่วัด และผู้ที่ชื่นชอบอาหารไทย หรือคนไทยที่เมื่อยามไกลบ้าน
และคิดถึงรสชาติอาหารไทย ดังนี้

...คนที่มาวัดไทย สามารถมารับประทานอาหารไทย มาซื้ออาหารไทยที่ตลาด
นัดที่วัดไทย เรียกว่า ตลาดสำหรับคนมาทำบุญ...

(พระราชธรรมวิเทศ, สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2547)

จากการสังเกต ผู้วิจัยพบว่านอกจากคนไทยจะแวะเวียนมาที่ตลาดนัดวัดไทย
ลอสแอนเจลิสเป็นจำนวนมากแล้ว ยังมีชาวต่างชาติทั้งฟิลิปปินส์ ลาว เวียดนาม เกาหลี ฝรั่งเศส และ
ชาวอเมริกันเชื้อชาติอื่นๆ เช่น สเปน เม็กซิโก เป็นต้น ให้ความสนใจมาซื้ออาหารไทยที่วัดไทย
ลอสแอนเจลิสรับประทานอย่างเอร็ดอร่อยด้วย ซึ่งทำให้วัฒนธรรมทางด้านอาหารไทยของเราเป็นที่
รู้จักแพร่หลายทั้งในหมู่คนไทยและชาวต่างชาติในสหรัฐอเมริกา ดังนี้

...ตลาดนัดวัดไทยตั้งมานานแล้วตั้งแต่สมัยหลวงเตี้ย มีทั้งคนไทย และคนต่างชาติเข้ามาซื้อ มีทั้งส้มตำ ก๋วยเตี๋ยว ข้าวแกง เครื่องดื่ม ผลไม้ ขนมไทย ต้นไม้ไทยๆก็มีมาก

(อัมพร คิดเวลล์, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2548)

นอกจากนี้กลุ่มชาวไทยในนครลอสแอนเจลิส ทั้ง 3 ช่วงอายุ คือ รุ่นผู้อาวุโส รุ่นพ่อแม่ และรุ่นลูก ยังมีความเห็นสอดคล้องกันว่าวัดไทยลอสแอนเจลิสเป็นสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชาวไทยในสหรัฐอเมริกา ดังนี้

...วัดไทยเป็นศูนย์กลางสำคัญที่จะทำให้เด็กมีความเป็นไทยมากที่สุด วัดเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ภาษา วัฒนธรรม กิริยามารยาท ศาสนา บางครั้งพ่อแม่ไม่มีเวลาเท่ากับวัดอบรม ลูกเข้ามาเรียนรู้ที่วัด พระมีส่วนที่จะช่วยสอน เป็นต้นแบบ...

(สนทนากลุ่ม 1, 2 พฤษภาคม 2548)

...วัดไทยและคนในชุมชนไทยมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังความเป็นไทย ทำให้เด็กได้เรียนรู้ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีไทย ช่วยสืบสานความเป็นไทย...

(สนทนากลุ่ม 2, 23 เมษายน 2548)

...วัดเป็นที่ที่ทำให้ได้เรียนวัฒนธรรมไทย ภาษาไทย ประเพณีไทย ดนตรีไทย รำไทย ได้กินอาหารไทย ได้พบปะคนไทย...

(สนทนากลุ่ม 3, 30 เมษายน 2548)

อาจกล่าวได้ว่า เยาวชนไทย และชาวไทยในชุมชนไทยในนครลอสแอนเจลิส รวมทั้งชาวไทยอื่นๆที่สนใจและคิดถึงเมืองไทย สามารถศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นไทยได้อย่างดีเยี่ยม โดยมีวัดไทยลอสแอนเจลิสเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาที่สำคัญ

โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

จากการศึกษา พบว่าวัดไทยลอสแอนเจลิสเป็นที่ตั้งของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ลอสแอนเจลิส ซึ่งมีการจัดการศึกษาวิชาภาษาไทย และมีการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นทั้งด้าน

นาฏศิลป์ ดนตรีไทย การแกะสลักผักผลไม้แบบไทย ซึ่งพยายามจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน ดังที่ศรีศรีประภา ปรีदानนท์ (ครูใหญ่โรงเรียนพุทธศาสนาวัตไทยลอสแอนเจลิส) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

...วัดไทยและโรงเรียนพุทธศาสนาวัตไทยลอสแอนเจลิสเป็นที่ที่ทำให้เด็กได้เรียนภาษาไทย และวัฒนธรรมไทยอย่างเป็นระบบเป็นเรื่องเป็นราว เพราะมีครูมาช่วยสอนให้...

(ศรีศรีประภา ปรีदानนท์, สัมภาษณ์, 8 พฤษภาคม 2548)

ในส่วนของเนื้อหาที่เด็กได้รับการศึกษาเรียนรู้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของ ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย ดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของการปลูกฝังให้เด็กมีความเป็นไทย ดังนี้

...วัดไทยและโรงเรียนพุทธศาสนาวัตไทยลอสแอนเจลิสเป็นที่เรียนภาษาไทย พูดภาษาไทย ร้องเพลงชาติไทย เรียนรู้ประเพณีไทย พบปะคนไทย ปลูกฝังความเป็นไทย...

(พยนต์ ทรงไตร, สัมภาษณ์, 23 เมษายน 2548)

...พ่อแม่ให้ลูกมาวัดไทย เรียนภาษาไทย ดนตรี นาฏศิลป์ไทย และวัฒนธรรมไทย ที่โรงเรียนพุทธศาสนาวัตไทยลอสแอนเจลิส...

(ต่อศักดิ์ ผดุงโยธา, สัมภาษณ์, 23 เมษายน 2548)

ช่วงเวลาการมาวัดและการมาเรียนที่โรงเรียนพุทธศาสนาวัตไทยลอสแอนเจลิสของเด็กไทย จะเป็นการมาเรียนในช่วงวันหยุด วันเสาร์อาทิตย์ พ่อแม่ส่วนใหญ่จะส่งลูกมาเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนพุทธศาสนาวัตไทยลอสแอนเจลิสในวันเสาร์อาทิตย์ (โสภณ คุ่มรุ่งเรือง, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2548) และช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อน พ่อแม่ส่งลูกมาเรียนที่โรงเรียนวัดไทยในช่วงวันหยุดภาคฤดูร้อน มาเรียนภาษาไทย เรียนดนตรีไทย เช่น ชิม จะเข้ (วลีวรรณ ธนพงษ์, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2548)

ชาวไทยในนครลอสแอนเจลิสส่วนใหญ่เห็นว่าการส่งลูกหลานมาวัดและมาเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยไม่มีผลกระทบต่อการเรียนในระบบโรงเรียนแบบอเมริกัน จึงไม่ต้องกังวลเรื่องความ

ลับสนทางภาษาและวัฒนธรรม อีกทั้งสังคมอเมริกันก็เปิดกว้างให้เด็กได้เรียนรู้ภาษามากกว่า 1 ภาษาอยู่แล้ว จึงเห็นได้ว่าพ่อแม่คนไทยส่วนใหญ่จึงส่งลูกมาเรียนในวันหยุด เพราะนอกจากเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เด็กได้เรียนรู้ภาษาเพิ่มขึ้นอีก 1 ภาษาแล้ว ยังทำให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยอันเป็นรากฐานที่มาของพ่อแม่และบรรพบุรุษของตนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่กลุ่มคนไทย ทั้งรุ่นอาวุโส รุ่นพ่อแม่ และรุ่นเด็กในปัจจุบันได้แสดงความคิดเห็นในการสนทนากลุ่มกับผู้วิจัยไว้ ดังนี้

...วัดไทยและโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิส เป็นศูนย์กลางสำคัญในการเรียนรู้ภาษาวัฒนธรรม กิริยามารยาท ศาสนา ที่แสดงถึงที่มาของความเป็นไทย สายเลือดไทย ถ้าเด็กกลับไปอยู่เมืองไทย ก็ทำงานในเมืองไทยได้...

(สนทนากลุ่ม 1, 2 พฤษภาคม 2548)

...วัดไทยและโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิส เป็นที่ทำให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาไทย วัฒนธรรมไทย ช่วยปลูกฝังความเป็นไทยให้แก่เด็กไทย เด็กรู้ภาษาไทยไปสมัครงานแม้ในอเมริกาก็เป็นที่ต้องการ...

(สนทนากลุ่ม 2, 23 เมษายน 2548)

...เด็กที่มาเรียนที่วัดไทยและโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิส จะได้เรียนภาษาไทย ประเพณีไทย ดนตรีไทย รำไทย ได้มาเจอเพื่อนๆ ที่เป็นคนไทยด้วยกัน ได้คุยกัน รู้ภาษาไทยก็จะเป็นประโยชน์เวลาไปสมัครงานด้วย...

(สนทนากลุ่ม 3, 30 เมษายน 2548)

วัดไทยลอสแอนเจลิสและโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิส จึงนับเป็นแหล่งจัดการศึกษาที่สำคัญอย่างยิ่งต่อเยาวชนไทย และชาวชุมชนไทยในนครลอสแอนเจลิส ที่ทำให้เด็กได้รับการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นไทยอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการได้เรียนรู้จากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย และจากคนไทยในชุมชน และขณะเดียวกันก็มีการสอนหลักสูตรระยะสั้นวิชาทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีไทย รวมทั้งศิลปะการวาดภาพ แกะสลักผักผลไม้ด้วย

นอกจากนี้ ยังมีครูอาสาสมัครจากโครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาช่วยสอนในภาคฤดูร้อน และได้เล่าถึงวิธีการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่เด็กไทยในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดไทยลอสแอนเจลิส ดังนี้

...การสอนครูใช้วิธีบูรณาการทั้งภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย โดยใช้
 ประเด็นวันสำคัญ เหตุการณ์สำคัญ ประเพณี เช่น พิธีไหว้ครู วันแม่ วัน
 พ่อ วันเยาวชน วันสุนทรภู่ นักเรียนไม่ชอบให้สอนโดยเน้นเนื้อหา แต่ชอบ
 กิจกรรม เล่าเรื่องสนุกๆ ประกอบมากกว่า สื่อการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ก็จะ
 เป็นเอกสาร รูปภาพ บทความ ปัญหาในการสอนก็คือ นักเรียนบางคน
 ตั้งใจเรียนมาก แต่บางคนมาเรียนเพราะผู้ปกครองให้มาเรียนก็เลยไม่
 ตั้งใจ...แก้ปัญหาโดยให้ร้องเพลง เล่นเกม เป็นสื่อทำให้ได้เรียนรู้
 ภาษาไทยไปโดยไม่รู้สึกตัว...

(ประภารัตน์ สายวงศ์, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2549)

ภัทรพร สิงห์ชัย (สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2549) ผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนพุทธศาสนาวัตไทย
 ลอสแอนเจลิส ภาคฤดูร้อน ได้กล่าวถึงวิธีการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยไว้ ดังนี้

ครูส่วนใหญ่จะต้องปรับแผนการสอนที่เตรียมไปเพราะไม่สามารถจะนำไปใช้ได้เหมาะสม
 กับเด็ก เพราะเด็กมีหลากหลายอายุและพื้นความรู้ไม่เท่ากัน เด็กบางคนได้เลื่อนชั้นเพราะตาม
 เพื่อนตามพี่ อยู่กับน้อง โดยพื้นความรู้ยังไม่ถึง ไม่มีหลักเกณฑ์ในการวัดที่มีมาตรฐานเดียวกัน
 ฉะนั้นจึงต้องปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนตามแต่ความสามารถของผู้สอน ซึ่งสื่อการสอนจะได้
 จากการให้นักเรียนได้ทำงานในแบบฝึกทักษะที่เตรียมไป เลือกหัวข้อที่เหมาะสมกับความสามารถ
 ของเด็ก ซึ่งเมื่อสอนได้สักระยะครูผู้สอนจะทราบว่านักเรียนในชั้นของตนมีพื้นความรู้เดิมเท่าไร
 และจะต้องเสริมความรู้อะไรเพิ่มขึ้นอีก การสอนในชั้นเด็กโตก็จะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องกาพย์
 กลอน และความเรียงได้บ้าง การสอนชั้นมัธยมพิเศษส่วนมากจะให้อ่านจากหนังสือพิมพ์หาคำที่
 ค่อนข้างและทดลองอ่าน ลองแปลความหมายคำสุภาษิต คำพังเพย และลองแต่งความเรียง แต่ง
 กลอนได้บ้าง ซึ่งจะพัฒนาได้ตามความสามารถของผู้เรียนและได้จากการสอดแทรกความรู้และ
 เสริมความสามารถให้นักเรียน ซึ่งท้ายที่สุดเด็กจะได้มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นจากพื้นความรู้เดิมและ
 เสริมความสามารถให้นักเรียน ซึ่งท้ายที่สุดเด็กจะได้มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นจากพื้นความรู้เดิม ซึ่ง
 ส่วนมากครูผู้สอนจะใช้ความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาการสอนได้

นอกจากนี้ สุมาลี เชื้อชัย (สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2549) ยังได้เล่าถึงวิธีการสอน
 ภาษาไทยแก่เด็กๆ ในโรงเรียนพุทธศาสนาวัตไทย ลอสแอนเจลิส ภาคฤดูร้อนว่า

...การสอนภาษาไทย จะเน้นการสอนคำศัพท์ประกอบภาพ คือ ให้นักเรียนดูภาพ แล้วบอกคำศัพท์เป็นภาษาไทย จากนั้นจึงเขียนให้เด็กดู เพื่อให้เด็กสะกด และเขียนตาม แล้วจึงนำคำนั้นไปแต่งประโยค ซึ่งจะเน้นประโยคที่ใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่า ส่วนคำศัพท์ จะเน้นตามตัวสะกดทั้ง 9 มาตรา และจะมุ่งไปที่ให้เด็กได้ฝึกพูดไปพร้อมๆกับการเขียน นอกจากนี้ยังมีการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยด้านต่างๆ โดยอาจจะให้นักเรียนดู วิดีโอ ดูภาพ หรือเล่าให้ฟัง แล้วให้นักเรียนร่วมกันพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เช่น การไหว้ ประเพณีไทย เป็นต้น...

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยของโรงเรียนพุทธศาสนาวัตไทย ลอสแอนเจลิส ทั้งในวันเสาร์ อาทิตย์ และในภาคฤดูร้อนจึงนับเป็นการจัดการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ที่มีส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้การสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนคร ลอสแอนเจลิสยังสามารถดำเนินต่อไปได้

3.2 การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในนครชิคาโก

บ้าน: จุดเริ่มการเรียนรู้

ในระยะแรกที่ชาวไทยเข้าไปอาศัยอยู่ในชุมชนไทยในนครชิคาโก เมื่อมีครอบครัวมีบุตรหลานก็ยังคงต้องการให้บุตรหลานเป็นคนไทย จึงสอนภาษาไทย กิริยามารยาท วัฒนธรรมไทย ให้ได้เรียนรู้เมื่ออยู่ที่บ้าน เพราะขณะนั้นยังไม่มีโรงเรียนวัดไทยเกิดขึ้น บ้านจึงเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ของเด็กไทยในนครชิคาโกเรื่อยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

...พ่อแม่แทรกการพูดภาษาไทยกับลูกทุกเวลา ลูกก็จะพูดภาษาไทยได้...

(ศิริเกศ จันทประสพสุข, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2548)

...พ่อแม่สอนให้พูดภาษาไทยที่บ้านทุกวัน สอนให้ไหว้ กราบแบบไทย สอนมารยาทไทย...

(สุชา จันทประสพสุข, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2548)

นอกจากที่บ้านจะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญแล้ว พ่อแม่ยังใช้บ้านเป็นสถานที่ในการจัดสภาพแวดล้อม และจัดหาสื่อต่างๆเข้ามาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เทป ซีดี วิดีทัศน์ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้เด็กได้เรียนรู้ความเป็นไทยได้มากยิ่งขึ้น ดังนี้

...พ่อแม่พยายามให้ลูกพูดภาษาไทย ให้ดูรูปคุณปู่คุณย่าให้อ่านหนังสือเกี่ยวกับเมืองไทย พาไปเยี่ยมเมืองไทย ให้ดูรายการทีวี Global network ของไทย อ่านวารสาร หนังสือพิมพ์ไทย เว็บไซต์เกี่ยวกับเมืองไทย พามาวัดไทย มาเรียน มารู้จักเพื่อนคนไทย ทำให้ซึมซาบตั้งแต่เด็ก...

(ระวิชัย นิโครธานนท์, สัมภาษณ์, 21 สิงหาคม 2547)

...ที่บ้านพ่อแม่ให้ดูรายการโทรทัศน์ไทย TV. Global network ดูหนัง ดูละครไทย มีเทป และ ซีดีเพลงไทย...

(ปาริยา ชื่นรัตนวงษ์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

นอกจากนี้พ่อแม่ยังสามารถจัดให้เด็กได้รับการเรียนรู้ความเป็นไทย โดยการพาลูกหลานกลับไปเยี่ยมปู่ย่าตายาย และญาติๆที่เมืองไทย เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับความเป็นอยู่ ภาษา และวัฒนธรรมของคนไทยอีกด้วย ดังนี้

...พาลูกกลับไปเที่ยวที่เมืองไทย ไปเยี่ยมญาติ ให้รู้จักเมืองไทยมากขึ้น...

(ศิริเกศ จันทระประสพสุข, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2547)

จึงอาจกล่าวได้ว่า บ้าน เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งการศึกษาที่สำคัญ โดยมีพ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าไม่มีการเริ่มต้นที่ดีจากบ้าน โอกาสที่เด็กจะได้รับความรู้และการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไทยคงเป็นไปได้ยาก

วัด: ศูนย์กลางการเรียนรู้

วัดไทยนอกจากจะเป็นแหล่งการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนาที่สำคัญแล้ว วัดยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรม และวิชาการต่างๆ วัดธัมมาราม ชिकाโก ก็เช่นเดียวกัน นับเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการศึกษาที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาพบว่า วัดไทยและชุมชนไทยในนครชิคาโก มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการ เรียนรู้และการศึกษา เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่จะพาลูกหลานมาที่วัด จึงทำให้เกิดการเรียนรู้จาก วัด รวมทั้งได้เรียนภาษาไทยที่โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดธัมมมาราม ชิคาโกด้วย ดังปรากฏ ข้อมูล ดังนี้

...คนไทยในชิคาโกส่วนใหญ่ พ่อแม่จะปลูกฝังความเป็นไทยให้ลูกตั้งแต่ เด็ก โดยต้องอาศัยองค์กร เช่น วัด ชักชวนให้มาที่วัด มีศาสนา ประเพณี มีกลุ่มเพื่อนที่เป็นคนไทยที่วัด ได้พูดคุยกันเป็นภาษาไทย...

(นฤชัย หงษ์ทองนพคุณ, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

...วัดเป็นศูนย์กลางในการอบรมสั่งสอนศาสนาพุทธ สอนภาษาไทย และ วัฒนธรรมไทย การจัดกิจกรรมตามประเพณี ที่จัดขึ้นที่วัดเด็กได้เรียนรู้ โดยมีชมรม สมาคมต่างๆช่วยสนับสนุน...

(เข็มปัทม์ แสงเงิน, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2548)

วัดธัมมมาราม ชิคาโก จึงนับว่าเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่สำคัญ สำหรับเยาวชน รวมทั้ง ชาวไทยในชุมชนไทยนครชิคาโก ยังได้มีโอกาสมาพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน วัดเป็นศูนย์กลาง พ่อแม่พาลูกมาวัดตั้งแต่เด็กๆ ลูกจะซึมซับความเป็นไทย ได้รู้ได้เห็นประเพณี วัฒนธรรมไทย ได้รู้จักผู้หลักผู้ใหญ่ในชุมชน และมีเพื่อนคนไทยด้วย (สุเวช สุขสุราษฎร์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2548)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่ากลุ่มชาวไทยในนครชิคาโก ทั้ง 3 ช่วงอายุ คือ รุ่นผู้อาวุโส รุ่นพ่อแม่ และรุ่นลูก ยังมีความเห็นสอดคล้องกันว่า วัดธัมมมาราม ชิคาโก เป็นสถานศึกษาและแหล่ง เรียนรู้ที่สำคัญของชาวไทยในนครชิคาโก ดังนี้

...วัดไทยเป็นสื่อกลางสำคัญ ในการสอนภาษาไทย วัฒนธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรมไทย แก่เด็กไทยในสหรัฐอเมริกา...

(สนทนากลุ่ม 1, 10 เมษายน 2548)

...ศาสนาพุทธ อาจนำให้เด็กกลับมาสนใจความเป็นไทย เพราะวัดเป็น ศูนย์กลางของภาษา วัฒนธรรมนิยม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย...

(สนทนากลุ่ม 2, 20 มีนาคม 2548)

...การที่เด็กไปวัด ได้เรียนรู้เกี่ยวกับเมืองไทย ความเป็นไทย ภาษาไทย
วัฒนธรรมไทย พระพุทธศาสนา มีเพื่อนคนไทย รู้จักนิสัยคนไทย...

(สนทนากลุ่ม 3, 20 มีนาคม 2548)

อาจกล่าวได้ว่า เยาวชนไทย และชาวไทยในชุมชนไทยในนครชิคาโก ที่สนใจที่จะเรียนรู้
เกี่ยวกับความเป็นไทย สามารถศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นไทยได้ โดยอาศัยวัดไทยใน
นครชิคาโก โดยเฉพาะวัดธัมมมาราม เป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาได้อย่างดียิ่ง

โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

จากการศึกษาพบว่าวัดธัมมมาราม ชิคาโก เป็นที่ตั้งของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์
วัดธัมมมาราม ชิคาโก ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ โดยมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ
ความต้องการของคนในชุมชน ดังนี้

....ในส่วนของจัดการศึกษา ก็มีวัดธัมมมารามชิคาโกและโรงเรียน
พุทธศาสนา วันอาทิตย์วัดธัมมมาราม ชิคาโก เป็นหลักในการดำเนินการ
เพื่อให้เด็กไทยได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น...

(เขต ธีรพัฒนนะ, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2548)

สำหรับเนื้อหาที่เด็กได้เรียนรู้ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับ ภาษาไทย
ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย ดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย และพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้เด็ก
มีความเป็นไทย ดังนี้

...วัดธัมมมารามและโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดธัมมมาราม ชิคาโกเป็น
แหล่งเรียนรู้ภาษา และศิลปวัฒนธรรมไทย เด็กที่มาเรียนจะได้เรียนภาษาไทย
นาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย ศาสนาพุทธ...

(สุรพล ตันตยาคม, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2548)

...เด็กที่มาที่วัดธัมมาราม ชิดาโกและโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดธัมมาราม ชิดาโก มาเรียนภาษาไทย ฟัง พูด อ่าน เขียนได้ รำไทย เล่นดนตรีไทยได้ ก็จะทำให้เขาสำนึกได้ว่า เขาเป็นคนไทย...

(สนทนากลุ่ม 1, 10 เมษายน 2548)

นอกจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดธัมมาราม ชิดาโก จะมีครูอาสาสมัครในท้องถิ่นมาช่วยสอนแล้ว ยังมีครูอาสาสมัครจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาช่วยสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กด้วย

...การจัดการศึกษาแก่เด็กที่วัดธัมมารามและโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดธัมมาราม ชิดาโก มีครูอาสาสมัครท้องถิ่น และครูอาสาสมัครจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาช่วยสอน...

(พนม พึ่งเชิดชู, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2548)

จำลอง ไชยยา (สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2549) ครูอาสาสมัครโครงการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นครูใหญ่โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดธัมมาราม ชิดาโก ได้กล่าวถึงวิธีการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนไว้ ดังนี้

วิธีการสอนภาษาไทย

1. ทบทวนฐานความรู้เดิมของนักเรียนทุกครั้งก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่ และมีการบ้านหรืองานให้นักเรียนทุกวัน เช่น จดข่าวเป็นภาษาไทย เล่าเรื่องจากการชมโทรทัศน์ การชมภาพยนตร์ เป็นต้น
2. ใช้เหตุการณ์หรือเรื่องราวในชีวิตประจำวันของนักเรียน เช่น เหตุการณ์ในห้างสรรพสินค้า เรื่องราววันเข้าพรรษา ให้นักเรียนเขียนตัวละคร และเขียนเล่าเรื่อง และออกมาพูดเป็นเรื่องราว คล้ายกับวิธีการสร้างสถานการณ์ในการสอนแบบสตอรี่ไลน์ รวมถึงใช้สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กในการสอนให้เด็กได้เรียนรู้ เช่น การเข้าไปแปลงผัก ก็จะสอนเกี่ยวกับพืชผักต่างๆ
3. พูดคุยสนทนา กับนักเรียนทุกอิริยาบถตั้งแต่การตื่นนอน การทำกิจวัตรต่างๆตลอดวัน จนกระทั่งถึงนอน
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา เช่น การเล่นเกม การเล่าเรื่องตามภาพ การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ การร้องเพลง เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังได้เล่าถึงปัญหาของการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยแก่เด็กไทยในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอหิตยวัดธัมมาราม ชิคาโก ไว้ว่า

...ปัญหาในการสอนที่พบ คือเรื่องของการออกเสียง และการประสมอักษรให้เป็นคำ เด็กส่วนใหญ่จะเข้าใจความหมายของคำพื้นฐาน แต่พอเป็นคำประสมหรือสุภาษิต สำนวนต่างๆยากต่อการเข้าใจเป็นอย่างมาก การพูดประโยคยาวๆ การเขียน และการพูดสลับที่ของคำในประโยควิธีการแก้ปัญหาคือ จัดกิจกรรมเสริมและแทรกความรู้...

วัดธัมมาราม ชิคาโก และโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอหิตยวัดธัมมาราม ชิคาโก จึงนับเป็นแหล่งจัดการศึกษาที่สำคัญอย่างยิ่งต่อเยาวชนไทย และชาวไทยในชุมชนไทยในนครชิคาโก ที่ทำให้เยาวชนไทยที่เกิดในนครชิคาโก ได้รับการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นไทยอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการได้เรียนรู้และปลูกฝังจากพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย และจากคนไทยในชุมชน